

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคมมาตรา 40
ของู้ทำงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่

พิชญ์สินี ศรีเดช

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กรกฎาคม 2556

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคมมาตรา 40
ของู้ทำงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่

พิชญ์สินี ศรีเดช

วิทยานิพนธ์นี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กรกฎาคม 2556

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40
ของผู้ทำงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่

พิชญ์สินี ศรีเดช

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

ผศ. ชงชัย ชูสุวรรณ

.....กรรมการ

รศ.ดร. วรวิทย์ เจริญเลิศ

.....กรรมการ

อ.ดร.ชูเกียรติ ชัยบุญศรี

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รศ.ดร. วรวิทย์ เจริญเลิศ

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อ.ดร.ชูเกียรติ ชัยบุญศรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

26 กรกฎาคม 2556

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์จากคณาจารย์และผู้มีพระคุณหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รศ.ดร.วรวิทย์ เจริญเลิศ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้สละเวลาในการให้ทั้งความรู้ คำแนะนำ และกรอบคิดที่จะเป็นแนวทางในการศึกษา รวมทั้งช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความเรียบร้อยสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ อ.ดร. ชูเกียรติ ชัยบุญศรี ที่ได้ให้คำปรึกษา และคำแนะนำสำหรับความรู้ที่จำเป็นในการวิเคราะห์ผลการศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้อง และสมบูรณ์ที่สุด

ขอขอบพระคุณ คุณป้าไร พี่กุล คุณครูบานเย็น คุณจูรี และบุคคลอื่น ๆ ที่มิได้กล่าวถึง ที่เมตตาสละเวลาให้ข้อมูล และเต็มใจให้ความช่วยเหลือข้าพเจ้าในการทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

และขอขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้โอกาส และการสนับสนุนในการเรียน รวมทั้งเป็นกำลังใจให้ข้าพเจ้าเสมอมา รวมถึงขอขอบคุณน้ำใจเพื่อนๆ ทุกคนที่ร่วมให้ความช่วยเหลือกันจนทำให้งานวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ในที่สุด และสุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีความสนใจ และหากมีข้อผิดพลาดบกพร่องประการใด ต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

พิชญ์สินี ศรีเดช

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40
ของลูกจ้างที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน

นางสาวพิชญ์สินี ศรีเดช

ปริญญา

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รศ.ดร.วรวิทย์ เจริญเลิศ

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

อ.ดร.ชูเกียรติ ชัยบุญศรี

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม สภาพการทำงาน ปัญหาในการทำงานของลูกจ้างที่บ้าน รวมทั้งศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ของลูกจ้างที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ลูกจ้างที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 400 คน ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบจำลอง Ordered Logit และ Ordered Probit ด้วยวิธีประมาณค่าภาวะน่าจะเป็นสูงสุด โดยตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ ปัจจัยทางสังคมและประชากร ปัจจัยด้านปัญหาในการทำงาน และปัจจัยด้านความคาดหวังต่อสวัสดิการที่จะได้รับการคุ้มครองประกันสังคม มาตรา 40

จากการศึกษาลักษณะทางประชากรพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง และมีอายุตั้งแต่ 40 – 59 ปีโดยที่ประมาณร้อยละ 60 มีรายได้อยู่ระหว่าง 3,000 – 6,000 บาทและเป็นผู้มีหนี้สินในระดับปานกลาง โดยมักเป็นหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับค่าวัตถุดิบในการทำงาน สำหรับลักษณะการทำงานนั้นพบว่าส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างที่บ้านที่รับงานผ่านทางกลุ่มด้วยลักษณะของการรวมตัวกันนี้ลูกจ้างที่บ้านจึงค่อนข้างมีอำนาจต่อรองได้มากกว่า ผู้ที่รับงานผ่านผู้รับเหมาช่วงหรือรับงานเองจากเจ้าของกิจการ ทำให้ไม่มีปัญหาเรื่องการขาดช่วงของงาน และไม่มีปัญหา

การทำงานหนัก แต่ประสบปัญหาความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมในการทำงาน อีกทั้งยังมีปัญหาการขาดสวัสดิการในการทำงาน นอกจากนั้นในด้านความคาดหวังต่อสวัสดิการที่จะได้รับการประกันสังคม มาตรา 40 พบว่ามีสวัสดิการที่ยังไม่มีในประกันสังคมมาตรา 40 ในปัจจุบันที่ผู้ตอบแบบสอบถามคาดหวังว่าจะได้รับในระดับมาก ได้แก่ ความคาดหวังที่จะได้รับเงินช่วยเหลือกรณีมีบุตร ความคาดหวังที่จะได้รับเงินสงเคราะห์กรณีเสียชีวิต ความคาดหวังที่จะได้รับเงินช่วยเหลือค่าเดินทางไปรักษาพยาบาล และความคาดหวังที่จะได้รับเงินช่วยเหลือค่ายานอกบัญชีหลักแห่งชาติ

สำหรับผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40 นั้น พบว่าเกณฑ์การเลือกตัวแบบในแบบจำลอง Ordered logit มีค่าต่ำกว่าในแบบจำลอง Ordered probit แสดงว่าแบบจำลอง Ordered logit มีความเหมาะสมที่สุดในการประมาณค่าเพื่อวิเคราะห์ผลการศึกษาในครั้งนี้ โดยพบว่าที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ปัจจัยที่มีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40 คือ จำนวนผู้ที่อยู่ในอุปการะ ระดับภาระหนี้สิน การประสบปัญหาด้านความมั่นคงในการทำงาน ความคาดหวังที่จะให้ผู้มีอายุมากกว่า 60 ปี สามารถสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ได้ ความคาดหวังที่จะได้รับความรู้และการประชาสัมพันธ์จากเจ้าหน้าที่ ความคาดหวังที่จะได้รับเงินสงเคราะห์กรณีเสียชีวิต และความคาดหวังที่จะได้รับเงินช่วยเหลือค่ายานอกบัญชีหลักแห่งชาติซึ่งเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์พบว่า ปัจจัยเหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับระดับการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

Thesis Title Factors Affecting the Decision to Participate in the Social Security Scheme Under the Provision of Section 40 of Home-Based Workers in Chiang Mai Province

Author Miss Phitsinee Sridej

Degree Master of Economics

Thesis Advisory Committee

Assoc.Prof.Dr.Voravidh Charoenloet

Advisor

Dr. Chukiat Chaiboonsri

Co-advisor

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine factors affecting the decision to participate in the social security scheme under the provision of section 40 of Home-based workers in Chiang Mai province by using ordered logit model and ordered probit model. The data was collected from interviewing 400 samples of Home-based workers in Chiang Mai province.

Results of the study show that most of interviewee is female and they are in between 40 – 59 years old, with family responsibly. Average incomes of the interviewees are around 6,500 bahts per month and more than 60 percent of interviewees earned income between 3,000 - 6,000 bahts per month. Majority of interviewees has debt, mainly used for acquiring working capital. Considering from their occupation, most of home-workers got their job through their affiliation with the group in their community. In this way, the home-workers can build bargaining power. Therefore, their working condition is better than other group who received contract directly from the factory. The working condition that interviewees have to confront is safety problems in the workplace and access to welfare.

The analysis of factors affecting the decision of home-based workers to participate in the social security scheme under the provision of Section 40 show that model selection criterion in ordered logit model is lower than in ordered probit model. It indicates that, in this study, ordered logit model is the best model for estimation. The result of the estimates found that at 0.05 level of significance, factors with significantly influenced the decision of interviewees are number of family members who do not earn income, debt burden, job security problem, extension of age limit in the program, program's information dissemination, more death's benefits and grant to cover cost of non-essential drugs. The result when examining the coefficient found that these factors all have positive relationship with the decision to participate in the social security scheme under the provision of section 40 of home-based workers.

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ

บทคัดย่อภาษาไทย

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	6
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	6
1.5 นิยามศัพท์	6

บทที่ 2 กรอบแนวคิดทางทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการ	8
2.2 แนวคิดและทฤษฎีทางเศรษฐมิติ	
2.2.1 แบบจำลองที่มีการจัดเรียงลำดับ (Ordered Choice Models)	15
2.2.2 การประมาณค่าพารามิเตอร์	16
2.2.3 เกณฑ์การเลือกแบบจำลอง (Model Selection)	17
2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.3.1 งานวิจัยเกี่ยวกับสภาพการทำงาน ปัญหา และมาตรการการคุ้มครอง ผู้ทำงานที่บ้าน	18
2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาแบบจำลองทางเลือก	20

หน้า

ค

ง

น

ญ

ฎ

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	23
3.2 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	26
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	27
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	27

บทที่ 4 ผลการศึกษา

4.1 ข้อมูลทั่วไป	29
4.2 สภาพการทำงาน	35
4.3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิการด้านสุขภาพ และการประกันสังคมมาตรา 40	39
4.4 ผลการศึกษาความคาดหวังต่อสวัสดิการที่จะได้รับการสมัคร ประกันสังคมมาตรา 40	40
4.5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการตัดสินใจเข้าร่วมประกันสังคมมาตรา 40	42
4.6 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal effect)	46
4.7 การเปรียบเทียบระหว่างแบบจำลอง Ordered Logit และ Ordered Probit	50

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผลการศึกษา	52
5.2 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา	54
5.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	55

เอกสารอ้างอิง	56
---------------	----

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ตัวอย่างแบบสอบถาม	60
ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68

ประวัติผู้เขียน	92
-----------------	----

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1.1 จำนวนและร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบจำแนกเป็นรายภาค พ.ศ.2555	2
1.2 จำนวนผู้ประกันตน ณ เดือนธันวาคม ปี 2547 – 2555	4
1.3 จำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้านในปี พ.ศ.2550 จำแนกตามภาค และอุตสาหกรรม	5
2.1 ข้อกำหนดในการเป็นผู้ประกันตนภาคบังคับ มาตรา 33	12
2.2 เงื่อนไขการจ่ายเงินสมทบ และสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนภาคสมัครใจ มาตรา 39	13
2.3 ทางเลือกการจ่ายเงินสมทบประกันสังคม มาตรา 40	13
4.1 จำนวนผู้ทำงานที่บ้านจำแนกตามเพศสถานภาพสมรส การศึกษา และอาชีพ	30
4.2 อายุของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40	31
4.3 จำนวนภาระเลี้ยงดูจำแนกตามความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40	32
4.4 ระดับภาระหนี้สินของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการสมัครประกันสังคม มาตรา 40	33
4.5 รายได้ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40	34
4.6 ลักษณะของการเข้าถึงงาน จำแนกตามความต้องการสมัครประกันสังคม มาตรา 40	35
4.7 รายละเอียดของงานที่ผู้ทำงานที่บ้านทำ	37
4.8 ปัญหาจากการทำงานของผู้ทำงานที่บ้าน	38
4.9 ข้อมูลสวัสดิการคุ้มครองด้านสุขภาพ และการประกันสังคมมาตรา 40 ของ ผู้ทำงานที่บ้าน	39
4.10 ระดับความคาดหวังต่อสวัสดิการที่จะได้รับการสมัครประกันสังคมมาตรา 40	41
4.11 ทางเลือกในการรับเงินกรณีชราภาพ	42
4.12 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการตัดสินใจเข้าร่วมประกันสังคม มาตรา 40 ของผู้ทำงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยแบบจำลอง Ordered Logit	43

4.13 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการตัดสินใจเข้าร่วมประกันสังคม มาตรา 40 ของู้ทำงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยแบบจำลอง Ordered Probit	45
4.14 ผลกระทบส่วนเพิ่มจากการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง Ordered logit สำหรับ ความน่าจะเป็นที่จะเกิดการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ในแต่ละระดับ	47
4.15 ผลกระทบส่วนเพิ่มจากการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง Ordered probit สำหรับ ความน่าจะเป็นที่จะเกิดการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ในแต่ละระดับ	49
4.16 เปรียบเทียบค่าคาดการณ์ และเกณฑ์การคัดเลือกตัวแบบระหว่างแบบจำลอง Ordered Logit และแบบจำลอง Ordered Probit	50

สารบัญภาพ

รูป		หน้า
1.1	ปัญหาที่เกิดขึ้นกับแรงงานนอกระบบ	3
2.1	จุดที่สังคมได้รับสวัสดิการสูงสุด	8
2.2	ขอบเขตการจัดนโยบายสังคม	9
3.1	กรอบแนวคิดในการศึกษา	25

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่เข้าใจว่า “ภาคนอกระบบ” เป็นภาคเศรษฐกิจที่มีลักษณะของการทำงานที่อยู่นอกเหนือข้อกำหนดของกฎหมายจึงไม่ได้รับการยอมรับในฐานะของงาน ทำให้ผู้ที่ทำงานอยู่ในภาคนอกระบบไม่ได้รับการดูแล หรือมีลักษณะของการเป็นผู้ด้อยสิทธิในการมีส่วนร่วมทางกฎหมาย ซึ่งภาคนอกระบบที่มีอยู่ในประเทศไทยในระยะแรกนั้นยังไม่มี ความหลากหลายของงานมากนัก จะเป็นลักษณะของการผลิตเพื่อยังชีพที่ส่วนใหญ่จะอยู่ในงานเกษตรกรรม ซึ่งในขณะนั้นยังไม่ได้ถูกใช้คำเรียกว่าเป็นเศรษฐกิจนอกระบบ และยังถูกมองว่าเป็นกิจกรรมชายขอบของระบบเศรษฐกิจ จนกระทั่งเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 ที่ส่งผลกระทบอย่างมากต่อเศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการเลิกจ้างงานจำนวนมาก ภาคนอกระบบจึงเป็นภาคที่เข้ามารองรับแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการถูกเลิกจ้างในขณะนั้น (นฤมล นิราทร, 2550) และจากวิกฤตเศรษฐกิจนี้เอง ทำให้ผู้ประกอบการมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลง และสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ จึงมีการนำเอารูปแบบการจ้างงานที่ยืดหยุ่นเข้ามาใช้ (วรวิทย์ เจริญเลิศ และนภาพร อติวานิชยพงศ์, 2546 อ้างใน อารดา นันทขว้าง, 2554) ซึ่งเป็นรูปแบบการจ้างงานที่สามารถปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ โดยการลดจำนวนการจ้างงานประจำลง และมีการจ้างงานชั่วคราวที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้แรงงานในระบบถูกผลักออกมาเป็นแรงงานนอกระบบ ส่งผลให้เศรษฐกิจนอกระบบภายหลังจากช่วงปี 2540 มีความหลากหลายของงานมากขึ้น กล่าวคือมีทั้งผู้ประกอบการอาชีพอิสระในฐานะที่เป็นผู้จ้างตนเอง แรงงานที่ถูกจ้างตามฤดูกาล ผู้รับเหมาช่วง ผู้รับงานไปทำที่บ้าน รวมไปถึงเกษตรกร เป็นต้น

การประกอบการในภาคเศรษฐกิจนอกระบบสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ เศรษฐกิจนอกระบบที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งคือการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ถูกต้องตามกฎหมายแต่ยังไม่มี การวางระบบ และไม่สามารถนับจำนวนผู้ที่อยู่ในระบบที่แน่นอนได้ เช่น แรงงานในภาคเกษตรและประมง หาบเร่ แผงลอย งานบริการรับ-ส่งผู้โดยสาร และการรับงานไปทำที่บ้าน เป็นต้น อีกประเภทหนึ่งคือเศรษฐกิจนอกระบบที่ผิดกฎหมาย ได้แก่ การพนัน การค้าประเวณี การค้ายาเสพติด เป็นต้น โดยเศรษฐกิจนอกระบบนับว่ามีความสำคัญอย่างมากในการขับเคลื่อน

ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย จากข้อมูลใน พ.ศ. 2545 พบว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจนอกระบบที่ไม่เป็นทางการมีมูลค่าประมาณ 2.38 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 43.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) (ศิริวรรณ มนอัคระผดุง , 2550)

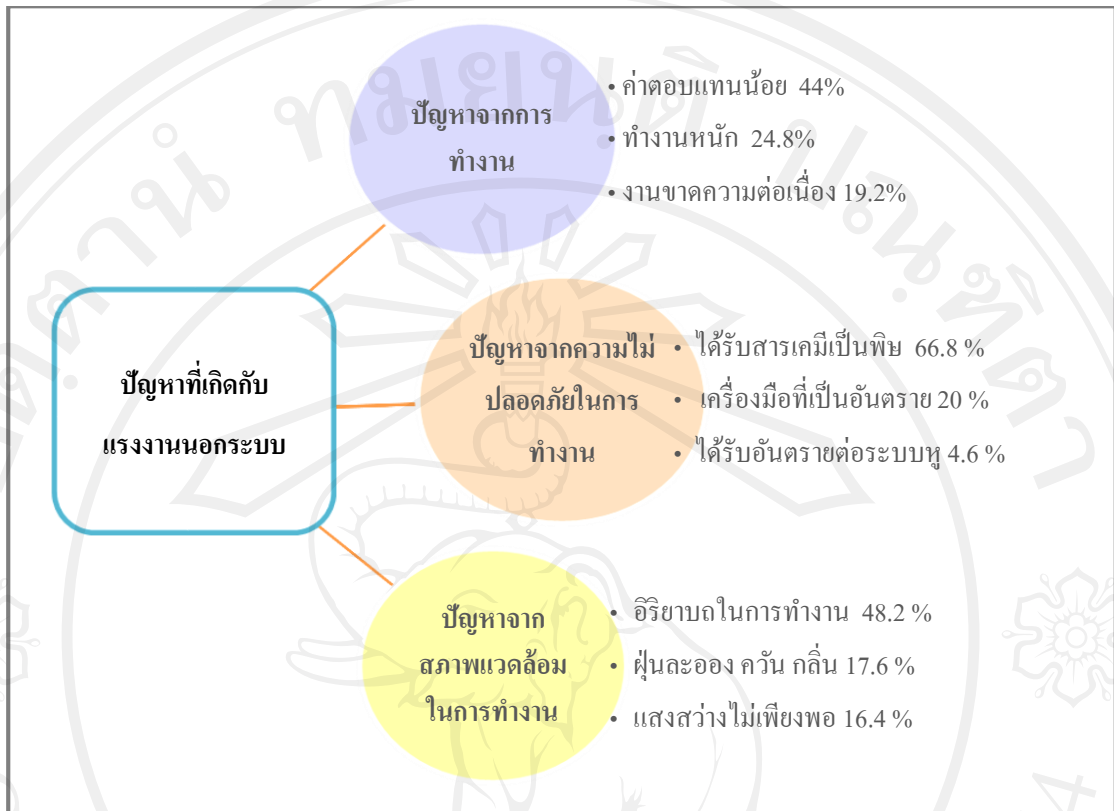
ตารางที่ 1.1 จำนวนและร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบจำแนกเป็นรายภาค พ.ศ.2555

ผู้มีงานทำ	รวม	กรุงเทพฯ	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้
ยอดรวม	39,578,344 (100)	3,871,545 (9.78)	9,562,794 (24.16)	7,382,872 (18.65)	13,278,374 (33.55)	5,482,760 (13.85)
แรงงานในระบบ	14,778,844 (37.34)	2,609,116 (17.65)	5,076,047 (34.35)	1,996,494 (13.51)	2,981,298 (20.17)	2,115,889 (14.32)
แรงงานนอกระบบ	24,799,500 (62.66)	1,262,430 (5.09)	4,486,747 (18.09)	5,386,377 (21.72)	10,297,075 (41.52)	3,366,871 (13.58)

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555

จากผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2555 ที่แสดงในตารางที่ 1.1 พบว่าในจำนวนผู้ที่มีงานทำทั้งสิ้น 39.6 ล้านคน มีแรงงานในระบบจำนวน 14.8 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 37.34 และมีแรงงานนอกระบบจำนวน 24.8 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 62.66 โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีจำนวนแรงงานนอกระบบมากที่สุด รองลงมา คือ ภาคเหนือ จะเห็นว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของกำลังแรงงานในประเทศเป็นแรงงานนอกระบบ

ซึ่งเมื่อพิจารณาผลการสำรวจปัญหาที่แรงงานนอกระบบได้รับจากการทำงานที่แสดงในรูปที่ 1.1 พบว่าแรงงานนอกระบบต้องประสบปัญหาหลัก 3 ด้าน คือ ปัญหาจากการทำงาน ปัญหาจากความไม่ปลอดภัยในการทำงาน และปัญหาจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยปัญหาจากการทำงานที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาค่าตอบแทนน้อย รองลงมาคือ ปัญหาการทำงานหนัก ส่วนปัญหาจากความไม่ปลอดภัยในการทำงานที่พบมากที่สุดคือ การได้รับสารเคมีเป็นพิษ รองลงมาคือการทำงานร่วมกับเครื่องจักรและเครื่องมือที่เป็นอันตราย นอกจากนั้นยังพบว่ามีปัญหาจากสภาพแวดล้อมในการทำงานที่พบมากที่สุด คือ อริยาบถในการทำงาน รองลงมาคือ เรื่องของปัญหาฝุ่นละออง คิว้น และกลิ่น

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555

รูปที่ 1.1 ปัญหาที่เกิดขึ้นกับแรงงานนอกระบบ

จากปัญหาที่แรงงานนอกระบบได้รับแสดงให้เห็นว่า เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเลื่อมล้ำด้านสุขภาพ และค่าตอบแทนที่ไม่เพียงพอ ทำให้มีการเรียกร้องและมีความพยายามสร้างหลักประกันให้ครอบคลุมแรงงานนอกระบบ โดยจากการที่สำนักงานประกันสังคมได้เปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่ใช่ลูกจ้าง เป็นผู้ทำงานอิสระที่ประสงค์จะเข้ารับการประกันตน สามารถสมัครเป็นผู้ประกันตนโดยสมัครใจตามมาตรา 40 ได้ โดยต้องจ่ายเงินสมทบฝ่ายเดียวปีละ 3,360 บาท คิดเป็นเดือนละ 280 บาท และได้รับสิทธิประโยชน์ทดแทนใน 3 กรณี คือ กรณีคลอดบุตร กรณีทุพพลภาพ และกรณีเสียชีวิต แต่การให้บริการดังกล่าวก็ประสบกับปัญหาในหลายด้าน ทั้งในเรื่องการไม่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองตามมาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ เนื่องจากลักษณะของการทำงานที่มีข้อจำกัดทำให้มีรายได้ที่ไม่แน่นอน ประกอบกับสิทธิประโยชน์ที่ได้นั้นยังไม่ตรงกับความต้องการ ทำให้มีจำนวนผู้สมัครเป็นผู้ประกันตนโดยสมัครใจ มาตรา 40 น้อยมาก เห็นได้จากในตารางที่ 1.2 ว่า ณ เดือนธันวาคมของปี 2547 มีผู้ประกันตนตามมาตรา 33 จำนวน 7,831,463 คน และจำนวนผู้ประกันตนภาคสมัครใจ มาตรา 39 จำนวน 200,298 คน ในขณะที่จำนวนผู้ประกันตนภาคสมัครใจ มาตรา 40 มีเพียง 7 คน ทำให้มีการเรียกร้องให้มีการขยายสิทธิประโยชน์ของประกันสังคมดังกล่าว

จนกระทั่งมีการประกาศใช้นโยบายขยายความคุ้มครอง และเพิ่มสิทธิประโยชน์ให้แก่แรงงานนอกระบบ ตามมาตรา 40 ในวันที่ 1 พฤษภาคม 2554 โดยผู้ประกันตนสามารถเลือกจ่ายเงินสมทบได้ 2 ทางเลือก คือชุดสิทธิประโยชน์ที่ 1 จ่ายเงินสมทบ 100 บาทต่อเดือน โดยผู้ประกันตนจ่ายเอง 70 บาท และรัฐบาลสนับสนุน 30 บาท ได้รับสิทธิประโยชน์คุ้มครอง 3 กรณีคือ เงินทดแทนการขาดรายได้เมื่อเจ็บป่วย เงินทดแทนการขาดรายได้เมื่อทุพพลภาพ และเงินค่าทำศพ ส่วนชุดสิทธิประโยชน์ที่ 2 นั้นจะต้องจ่ายเงินสมทบ 150 บาทต่อเดือน โดยผู้ประกันตนจ่ายเอง 100 บาท และรัฐบาลสนับสนุน 50 บาท ได้รับสิทธิประโยชน์คุ้มครอง 4 กรณี คือเงินทดแทนการขาดรายได้เมื่อเจ็บป่วย เงินทดแทนการขาดรายได้เมื่อทุพพลภาพ เงินค่าทำศพ และเงินบำเหน็จชราภาพ (สำนักงานประกันสังคม, 2554) ด้วยการขยายความคุ้มครองดังกล่าวทำให้มีผู้สนใจเข้าร่วมประกันสังคม มาตรา 40 เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากถึง 1,294,019 คน ในเดือนธันวาคม ปี 2555

ตารางที่ 1.2 จำนวนผู้ประกันตน ณ เดือนธันวาคม ปี 2547 – 2555

ปี	จำนวนผู้ประกันตน ภาค บังคับ (มาตรา 33)	จำนวนผู้ประกันตน ภาคสมัครใจ (มาตรา 39)	จำนวนผู้ประกันตนภาค สมัครใจ (มาตรา 40)
2547	7,831,463	200,298	7
2548	8,225,477	241,929	4
2549	8,537,801	322,379	3
2550	8,781,262	400,905	3
2551	8,779,131	514,422	47
2552	8,680,359	679,700	60
2553	8,955,744	747,005	84
2554	9,054,535	855,412	590,046
2555	9,425,478	984,758	1,294,019

ที่มา: (กองวิจัย และพัฒนา สำนักงานประกันสังคม, 2547)

การรับงานไปทำที่บ้านเป็นรูปแบบหนึ่งในการจ้างงานนอกระบบที่เกิดขึ้นเนื่องจากรูปแบบการจ้างงานแบบยืดหยุ่น เป็นลักษณะของการจ้างงานที่ผู้ว่าจ้างใช้วิธีส่งมอบงานให้บุคคลซึ่งรับงานมาทำนอกสถานประกอบการของผู้ว่าจ้าง จากการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้านในปี 2550 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในตารางที่ 1.3 พบว่ามีจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน 440,251 คน เมื่อจำแนกเป็นรายภาคพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้รับงานไปทำที่บ้านมากที่สุด รองลงมาคือภาคกลาง โดยที่ภาคใต้มีจำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้าน น้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาตามอุตสาหกรรมแล้ว

พบว่าผู้รับงานไปที่บ้าน ร้อยละ 87.3 ทำงานในอุตสาหกรรมการผลิต ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการผลิตเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย และสิ่งทอ ถึงแม้ว่าผู้รับงานไปทำที่บ้านทำงานในลักษณะที่เป็นลูกจ้าง แต่ก็ยังมีปัญหา รายได้ต่ำ โดยมีรายได้เฉลี่ยประมาณ 40,555 บาทต่อปี และยังมีปัญหาความไม่ปลอดภัยจากการทำงาน โดยเฉพาะสุขภาพอนามัยของผู้รับงานซึ่งส่งผลถึงครอบครัวด้วย เพราะผู้ทำงานส่วนใหญ่ใช้บ้านของตนเป็นสถานที่ทำงาน

ตารางที่ 1.3 จำนวนผู้รับงานไปทำที่บ้านในปี พ.ศ.2550 จำแนกตามภาค และอุตสาหกรรม

ประเภทอุตสาหกรรม	รวม	ภาค				
		กรุงเทพฯ	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
ยอดรวม	440,251	52,118	116,583	102,098	119,276	50,176
1. เกษตรกรรม และการประมง	2,490	-	788	659	678	365
2. การผลิต	384,175	46,752	104,983	79,156	115,434	37,849
3. การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และของใช้	49,842	4,366	9,415	21,930	2,253	11,877
4. กิจกรรมด้านอสังหาริมทรัพย์	2,131	265	1,037	264	565	-
5. กิจกรรมด้านบริการชุมชนสังคม และบริการส่วนบุคคล	939	735	116	20	30	38
6. อื่น ๆ	674	-	243	68	316	47

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2550

สำหรับความต้องการเข้าร่วมในระบบประกันสังคมของผู้รับงานไปทำที่บ้านนั้น ภาพรวมทั้งประเทศพบว่า ผู้รับงานไปทำที่บ้านส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.7 ไม่ต้องการเข้าร่วมในระบบประกันสังคม สอดคล้องกับข้อมูลล่าสุดของจำนวนผู้ประกันตน มาตรา 40 ที่แสดงให้เห็นว่ายังคงมีสัดส่วนน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนแรงงานนอกระบบที่สามารถเข้าร่วมประกันสังคม มาตรา 40 ได้ แสดงให้เห็นว่ายังมีแรงงานนอกระบบอีกจำนวนมากที่ยังไม่ได้สมัครประกันสังคมดังกล่าว ในการศึกษาครั้งนี้จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่จะมีผลต่อการสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ของแรงงานนอกระบบ โดยมุ่งศึกษาเฉพาะในกลุ่มผู้ทำงานที่บ้านซึ่งเป็นทั้งผู้ผลิตเอง และผู้รับงานไปทำที่บ้านที่แม้ว่าจะมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. 2553 แต่ก็ยังคงไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิในฐานะแรงงานอย่างเหมาะสม ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญ

ที่จะทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจสมัครเป็นผู้ประกันตนโดยสมัครใจตามมาตรา 40 ของผู้ทำงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่เพื่อนำข้อมูลเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดประกันสังคม หรือสวัสดิการสำหรับแรงงานนอกระบบ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพการทำงาน และปัญหาในการทำงานของผู้ทำงานที่บ้าน
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ของผู้ทำงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

- 1) เพื่อให้เข้าใจถึงสภาพการทำงาน ปัญหาในการทำงาน และข้อจำกัดในการเข้าถึงสวัสดิการที่ผู้ทำงานที่บ้านควรได้รับ ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสำหรับผู้ทำงานที่บ้านต่อไป
- 2) เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ของผู้ทำงานที่บ้าน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันสังคม มาตรา 40 ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงสภาพเศรษฐกิจ สังคม สภาพการทำงาน และสภาพปัญหาของผู้ทำงานที่บ้าน รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ของผู้ทำงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจะเป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามจากผู้ทำงานไปทำที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ ที่ยังไม่เคยทำประกันสังคม

1.5 นิยามศัพท์

แรงงานในระบบ คือ ผู้ที่มีงานทำ มีรายได้ประจำ และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงาน ประกอบด้วย

1. ผู้ที่มีสถานภาพเป็นข้าราชการพลเรือน และพนักงานรัฐวิสาหกิจ
2. ลูกจ้างในภาคเอกชน ซึ่งได้รับรายได้เป็นค่าจ้าง

แรงงานนอกระบบ ในความหมายของสำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน คือ ผู้มีงานทำ มีรายได้และไม่อยู่ในความคุ้มครองของกฎหมายประกันสังคม จำแนกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มที่รับจ้างทำงาน เช่น ผู้รับงานไปทำที่บ้าน ผู้รับจ้างทำของ ลูกจ้างของกิจการเพาะปลูก ประมง ป่าไม้ และเลี้ยงสัตว์ ลูกจ้างของนายจ้างที่จ้างไว้เพื่อทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว หรือเป็นฤดูกาล ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับงานบ้านอันมิได้มีการประกอบธุรกิจรวมอยู่ด้วย
2. ผู้ประกอบอาชีพอิสระ เช่น คนขับรถรับจ้างทั่วไป ทั้งที่เป็นรถของตนเองหรือรถเช่า หาบเร่ แผงลอย ช่างเสริมสวย เจ้าของร้านค้า ทนายความ แพทย์ หรืออาจเป็นแรงงานที่ทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้าง

งานที่รับไปทำที่บ้าน หมายถึง งานที่ผู้จ้างงานในกิจการอุตสาหกรรมมอบให้ผู้รับงานไปทำที่บ้านเพื่อนำไปผลิตหรือประกอบนอกสถานประกอบการของผู้จ้างงานหรืองานอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ทำงานที่บ้าน ในการศึกษาครั้งนี้หมายถึง บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ผลิตสินค้า และจำหน่ายเข้าสู่ตลาดเอง โดยจะไม่รวมถึงผู้ทำงานอื่นๆ ในลักษณะของการเป็นลูกจ้างทำงานในบ้าน เช่น คนรับใช้ ลูกจ้างในกิจการในครัวเรือน เป็นต้น และหมายรวมถึงผู้ที่รับงานมาทำที่บ้าน ซึ่งคือผู้ที่ตกลงกับผู้ว่าจ้างถึงเรื่องกำหนดเวลา และค่าตอบแทนในการทำงานซึ่งต้องนำไปทำนอกสถานที่ประกอบการของผู้ว่าจ้าง โดยผู้ว่าจ้างนั้นจะเป็นผู้นำสินค้าเข้าสู่ตลาดอีกทอดหนึ่ง

ผู้ประกันตน มาตรา 40 คือ บุคคลอื่นใดซึ่งมิใช่ลูกจ้างตาม มาตรา 33 และผู้ประกันตนโดยสมัครใจ มาตรา 39 ซึ่งหมายถึง ผู้ประกอบอาชีพอิสระ หรือแรงงานนอกระบบที่สมัครเข้าเป็นผู้ประกันตน ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

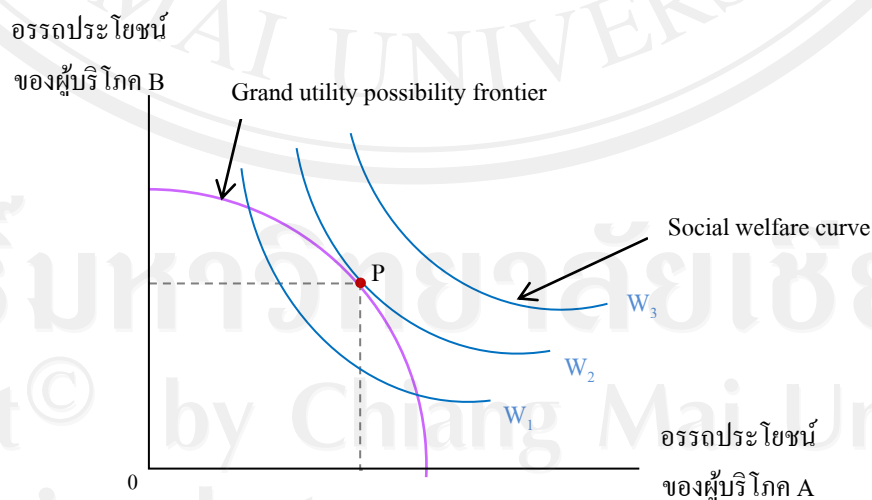
บทที่ 2

กรอบแนวคิดทางทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาในหัวข้อเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ของผู้ทำงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านสวัสดิการสังคม จึงมีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม

ตามทฤษฎีเศรษฐศาสตร์สวัสดิการได้กล่าวไว้ว่า ภายใต้ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ กลไกตลาดจะทำงานให้การจัดสรรทรัพยากรในสังคมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเสมอ โดยที่รัฐบาลไม่จำเป็นต้องเข้าไปแทรกแซงแต่การจัดสรรที่มีประสิทธิภาพดังกล่าวนั้นอาจไม่ได้ตอบสนองความต้องการของสังคมส่วนรวมเนื่องจากจำเป็นต้องมีการจัดสรรอย่างยุติธรรมด้วยดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะเข้ามาแทรกแซงในกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของสังคมส่วนรวมซึ่งการจัดสรรอย่างยุติธรรมเพื่อให้สังคมได้รับสวัสดิการสูงสุดจะเกิดขึ้นเมื่อมีการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ไปในทางที่เหมาะสมที่สุด โดยจะต้องมีการพิจารณาร่วมกันระหว่างฟังก์ชันสวัสดิการสังคม (Social welfare function) และขอบเขตความเป็นไปได้ของอรรถประโยชน์ทั้งหมด (Grand utility possibility frontier) (วงศ์ระวีศรีสวัสดิ์, 2552) อธิบายได้ดังนี้

ที่มา : วรณี จิเจริญ

รูปที่ 2.1 จุดที่สังคมได้รับสวัสดิการสูงสุด

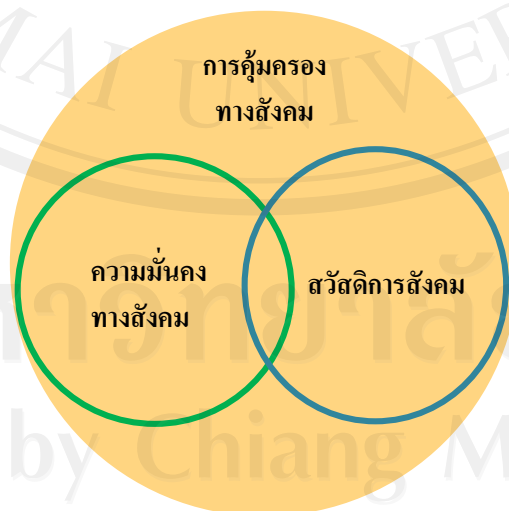
เส้นฟังก์ชันสวัสดิการของสังคม(Social welfare function) แสดงถึงส่วนประกอบของอรรถประโยชน์ทั้งหมดของผู้บริโภคในระบบเศรษฐกิจที่ให้สวัสดิการแก่สังคมในระดับที่เท่ากัน

$$W = W(U_A, U_B)$$

ส่วนเส้นขอบเขตความเป็นไปได้ของอรรถประโยชน์ทั้งหมด(Grand utility possibility frontier) แสดงถึงส่วนประกอบของสินค้าที่อยู่ในภาวะที่เหมาะสมที่สุดตามดุลยภาพพาเรโต ที่ต้องการให้อัตราหน่วยสุดท้ายของการทดแทนกันของการผลิตสินค้า เท่ากับอัตราหน่วยสุดท้ายของการทดแทนกันของการบริโภคสินค้า

ณ จุดที่เส้นขอบเขตความเป็นไปได้ของอรรถประโยชน์ทั้งหมด สัมผัสกับเส้นฟังก์ชันสวัสดิการสังคม ซึ่งคือที่จุด P ในรูป 2.1 จะเป็นจุดที่ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคจะบรรลุดุลยภาพพาเรโต ซึ่งการผลิตจะมีประสิทธิภาพสูงสุดเพราะมีต้นทุนต่ำที่สุด และสังคมได้รับสวัสดิการมากที่สุด โดยที่บทบาทของรัฐบาลที่จะเข้ามาแทรกแซงในกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างยุติธรรมนั้นประกอบไปด้วยหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากรของสังคมเพื่อผลิตสินค้าสาธารณะ หน้าที่ในการกระจายรายได้และความมั่นคงของสังคม หน้าที่ในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และหน้าที่ในการส่งเสริมความเจริญทางเศรษฐกิจ .

จากการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการในสังคมนั้น มีการให้คำจำกัดความของโครงการ และการกำหนดขอบเขตการจัดบริการ ซึ่งประกอบด้วยการคุ้มครองทางสังคม ความมั่นคงทางสังคม และสวัสดิการสังคม โดยที่การคุ้มครองทางสังคมจะมีขอบเขตการจัดนโยบายกว้างที่สุด ส่วนความมั่นคงทางสังคม และสวัสดิการทางสังคมนั้นจะมีขอบเขตที่แคบลงมา และมีลักษณะใกล้เคียงกันมาก

รูปที่ 2.2 ขอบเขตการจัดนโยบายสังคม

ในที่นี้จะไม่อธิบายถึงรายละเอียดเกี่ยวกับขอบเขตของการคุ้มครองทางสังคม และความมั่นคงทางสังคมมากนัก แต่จะให้ความสำคัญกับการกำหนดขอบเขตของสวัสดิการสังคมดังต่อไปนี้

2.1.1 การคุ้มครองทางสังคม (Social Protection) เป็นดำเนินการเพื่อให้ความคุ้มครองป้องกัน หรือให้หลักประกันทางสังคมแก่ประชาชนในด้านต่างๆ จะให้ความสำคัญกับคนจนและคนด้อยโอกาส โดยให้ความช่วยเหลือทั้งที่เป็นรูปตัวเงินและไม่ใช่ตัวเงิน ซึ่งนโยบายความคุ้มครองทางสังคมนี้จะแตกต่างกันออกไปในแต่ละประเทศส่วนใหญ่จะประกอบด้วย

1.การแทรกแซงด้านแรงงาน เป็นการสร้างกรอบความคุ้มครองในมิติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงานเพื่อปกป้องผู้อยู่ในกำลังแรงงาน หรือผู้ว่างงาน ได้แก่ ประกันสำหรับผู้ว่างงาน การสนับสนุนทางรายได้ การแก้ไขกฎหมายแรงงาน สวัสดิการแรงงาน เป็นต้น

2.สวัสดิการสังคม เป็นการให้ความคุ้มครองความเสี่ยงให้แก่ประชาชนสำหรับการเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด ประกอบไปด้วย การประกันสังคมและสังคมสงเคราะห์ หรือประชาสงเคราะห์

2.1.2 ความมั่นคงทางสังคม (Social security) เป็นมาตรการที่ให้การดูแลเกี่ยวกับรายได้ของบุคคล หรือการจัดหาเงินช่วยเหลือเมื่อบุคคลตกอยู่ในภาวะขาดรายได้ หรือในกรณีที่ต้องแบกรับค่าใช้จ่ายที่สูงเกินกำลังทรัพย์ เป็นการส่งเสริมสุขภาพ ความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ดังนั้นระบบความมั่นคงทางสังคมจึงเป็นการจัดหาสิทธิประโยชน์ทั้งที่เป็นรูปตัวเงิน บริการทางการแพทย์ หรือบริการอื่นๆ ที่จำเป็น ให้แก่บุคคลที่เผชิญกับปัญหาทั้งทางสุขภาพ การว่างงาน การประสบภัยพิบัติ การเลี้ยงดูบุตร หรือเกษียณ เป็นต้น โดยที่รายงานจากผู้เชี่ยวชาญขององค์กรแรงงานระหว่างประเทศ (1984 อ้างใน วรวิทย์ เจริญเลิศ และอแลงค์มินิเออร์) กำหนดวัตถุประสงค์ของความมั่นคงทางสังคมว่าเป็นการดำเนินการเพื่อสร้างความมั่นใจต่อประชาชนว่าการครองชีพและคุณภาพชีวิตจะไม่ถูกรบกวนอย่างรุนแรง จากเหตุการณ์ทางสังคมหรือเศรษฐกิจ โดยจะต้องเป็นมาตรการป้องกัน และช่วยเหลือบุคคลหรือครอบครัวเพื่อให้สามารถปรับตัวได้เมื่อต้องเผชิญกับการสูญเสียความสามารถ หรือความเสียหายที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ความมั่นคงทางสังคมนั้นจะเกี่ยวข้องกับ การประกันสังคม บริการจากรัฐบาล และความมั่นคงพื้นฐาน เป็นการได้รับปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น เช่น อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย การศึกษา และการสาธารณสุข เป็นต้น

2.1.3 สวัสดิการสังคม (Social Welfare) เป็นนโยบายของรัฐบาลที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการคุ้มครองประชาชนจากความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ และความไม่มั่นคงในการดำเนินชีวิต โดยทั่วไปแล้วจะให้สิทธิประโยชน์สำหรับผู้สูงอายุ ผู้ป่วย ผู้ว่างงาน หรือ ผู้ได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน

เป็นต้น โดยจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการเข้าร่วม และสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับไว้แตกต่างกันออกไปตามแต่ละประเทศ โดยมีการจัดบริการที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. การบริการสังคม (Social service)

เป็นระบบการบริการที่ตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้อย่างเป็นสุขตามควรแก่สภาพประกอบด้วยการบริการด้านต่างๆ (นารีรัตน์ จิตรมนตรี และสาวิตรี ทยานศิลป์) ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัยด้านการศึกษาด้านที่อยู่อาศัยด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ด้านการบริการทางสังคม และด้านนันทนาการ

2. การประกันสังคม (social Insurance)

เป็นบริการสาธารณะระยะยาวที่รัฐบาลดำเนินการให้แก่บุคคลผู้มีรายได้ซึ่งสามารถจ่ายเงินสมทบได้ ให้มีบทบาทในการช่วยเหลือตนเองและครอบครัว และได้ร่วมบรรเทาภัยหรือช่วยเหลือแบ่งเบาภาระความเดือดร้อนซึ่งกันและกันในกลุ่มผู้มีรายได้ในสังคม โดยให้นายจ้างและลูกจ้างร่วมกันจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม ซึ่งในบางประเทศรัฐบาลจะมีส่วนร่วมออกเงินสมทบเข้ากองทุนนี้ด้วย เมื่อจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ เช่น เจ็บป่วย ทูพพลภาพ ว่างงาน หรือเสียชีวิต เป็นต้น ก็จะมีการจ่ายประโยชน์ทดแทนให้แก่ผู้ส่งเงินสมทบดังกล่าวโดยมีรัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการ(สมพร ทองชื่นจิตต์,ออนไลน์)

สำหรับในประเทศไทยนั้น ได้มีการตราพระราชบัญญัติประกันสังคมเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2497 ในสมัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม แต่เนื่องจากไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมในสมัยนั้นจึงถูกคัดค้านจากประชาชนทำให้การบังคับใช้นั้นไม่เป็นผลสำเร็จ จนในรัฐบาลต่อมาก็ได้มีการเคลื่อนไหวในเรื่องการจัดตั้งกองทุนเงินทดแทนขึ้นและประกาศใช้ในปี 2517 โดยให้ความคุ้มครองแก่ลูกจ้างที่เกิดการเจ็บป่วย ตายหรือสูญหายเนื่องจากการทำงาน โดยที่นายจ้างเป็นผู้รับผิดชอบในการจ่ายเงินสมทบถือเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ทำให้ความคุ้มครองผู้ใช้แรงงานให้มีหลักประกันในการทำงาน จากนั้นก็มีความพยายามในการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติประกันสังคมเรื่อยมาจนในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2530 กระทรวงมหาดไทยได้เสนอเรื่องการประกันสังคมให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้ง แล้วได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติประกันสังคมขึ้นเพื่อเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร จนกระทั่งเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2533 “พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533” ก็ได้ถูกบังคับใช้ โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนประกันสังคม เป็นสวัสดิการภาคบังคับโดยมีนายจ้างและรัฐบาลร่วมออกเงินสมทบเพื่อใช้ในกองทุนดังกล่าว มีเงื่อนไข และขอบเขตความคุ้มครองแตกต่างกันไปตามลักษณะของการเป็นผู้ประกันตนดังนี้(สำนักงานประกันสังคม, ออนไลน์)

ก)ผู้ประกันตนภาคบังคับ มาตรา 33 คือ ลูกจ้างในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป โดยการประกันตนภาคบังคับนี้จะให้รัฐบาล นายจ้าง และผู้ประกันตนตาม มาตรา 33 ร่วมกันออกเงินสมทบ

ตารางที่ 2.1 ข้อกำหนดในการเป็นผู้ประกันตนภาคบังคับ มาตรา 33

คุณสมบัติ	เงินสมทบ	สิทธิประโยชน์
1. ผู้ที่เป็นลูกจ้างในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป 2. อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี และไม่เกิน 60 ปี บริบูรณ์ หรืออายุครบ 60 ปี แต่ยังเป็นลูกจ้างของนายจ้างซึ่งอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533	ร้อยละ 5 ของค่าจ้าง (อัตราค่าจ้างตั้งแต่ 1,650 ถึง 15,000 บาท)	1.กรณีเจ็บป่วย 2. กรณีคลอดบุตร 3. กรณีทุพพลภาพ 4.กรณีเสียชีวิต 5. กรณีสงเคราะห์บุตร 6.กรณีชราภาพ 7.กรณีว่างงาน

ที่มา :พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

โดยในการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533 นี้จะบังคับใช้ในกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป และต่อมาในปี 2537 บังคับใช้แก่กิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป และสุดท้ายได้ขยายความครอบคลุมไปถึงแรงงานในกิจการที่มีลูกจ้าง 1 คนขึ้นไปตั้งแต่ปี 2545 ซึ่งครอบคลุมไปถึง ลูกจ้างที่ทำงานอันมีลักษณะเป็นครั้งคราว ลูกจ้างในกิจการค้าแพลงลอย และลูกจ้างในกิจการเพาะปลูก หรือเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะมีสวัสดิการภาคบังคับ ระหว่างผู้เป็นนายจ้าง และลูกจ้างแล้ว ยังมีสวัสดิการสำหรับผู้ที่เคยเป็นลูกจ้าง รวมถึงเปิดโอกาสให้บุคคลที่ไม่ใช่ลูกจ้างสามารถสมัครประกันสังคมได้ ดังนี้

ข)ผู้ประกันตนภาคสมัครใจ มาตรา 39 คือ ผู้ที่พ้นสภาพความเป็นลูกจ้างแล้ว แต่ยังมีความต้องการเป็นผู้ประกันตนต่อไป สามารถสมัครเป็นผู้ประกันตนมาตรา 39 โดยมีเงื่อนไขการจ่ายเงินสมทบ และสิทธิประโยชน์ ดังนี้

ตารางที่ 2.2 เงื่อนไขการจ่ายเงินสมทบ และสิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนภาคสมัครใจ มาตรา 39

คุณสมบัติ	เงินสมทบ	สิทธิประโยชน์
1. ผู้ที่เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 และนำส่งเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่า 12 เดือน 2. พ้นสภาพความเป็นลูกจ้างแล้ว และมีความประสงค์จะสมัครเป็นผู้ประกันตนต่อไป	เดือนละ 432 บาท	1. กรณีเจ็บป่วย 2. กรณีคลอดบุตร 3. กรณีทุพพลภาพ 4. กรณีเสียชีวิต 5. กรณีสงเคราะห์บุตร 6. กรณีชราภาพ

ที่มา : พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

ค) ผู้ประกันตนภาคสมัครใจ มาตรา 40 คือ ผู้ที่ไม่ใช่ลูกจ้างตามมาตรา 33 หรือไม่ได้เป็นผู้ประกันตนมาตรา 39 เป็นผู้มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ และไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์ มีทางเลือกในการจ่ายเงินสมทบ และรับสิทธิประโยชน์ 2 ทางเลือก ได้แก่

ตารางที่ 2.3 ทางเลือกการจ่ายเงินสมทบประกันสังคม มาตรา 40

ชุดทางเลือก	เงินสมทบ	สิทธิประโยชน์
ทางเลือกที่ 1	เดือนละ 100 บาท (รัฐบาลสมทบ 30 บาท ผู้ประกันตนจ่าย 70 บาท)	1. กรณีเจ็บป่วย : เงินทดแทนการขาดรายได้ จำนวน 200 บาทต่อวัน เมื่อนอนโรงพยาบาลตั้งแต่ 2 วันขึ้นไป 2. กรณีทุพพลภาพ : เงินทดแทนการขาดรายได้จำนวน 500 - 1,000 บาทต่อเดือนเป็นเวลา 15 ปี 3. กรณีเสียชีวิต : เงินค่าทำศพจำนวน 20,000 บาท
ทางเลือกที่ 2	เดือนละ 150 บาท (รัฐบาลสมทบ 50 บาท ผู้ประกันตนจ่าย 100 บาท)	จะได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มขึ้นมาจากสิทธิประโยชน์ในทางเลือกที่ 1 คือ สิทธิประโยชน์กรณีชราภาพเป็นเงินบำเหน็จชราภาพเมื่ออายุครบ 60 ปีบริบูรณ์

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม, 2556

3. ประชาสงเคราะห์ (Public Assistance)

เป็นนโยบายที่ไม่มีการเก็บเงินสมทบ เป็นการจัดสวัสดิการแบบเก็บตกสำหรับบุคคลที่มีฐานะเปราะบางทางสังคมให้ได้รับความคุ้มครองขั้นต่ำเพื่อที่จะสามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ (วรวิทย์ เจริญเลิศ, 2555) รวมทั้งผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือแต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากโครงการอื่นใดเลย โดยจะต้องมีการตรวจสอบว่าผู้ต้องการความช่วยเหลือเหล่านั้นได้รับความเดือดร้อนจริง การให้ความช่วยเหลืออาจเป็นในรูปของการให้เงินช่วยเหลือ การแจกอาหาร หรือสิ่งของจำเป็น และการอุดหนุนราคาสินค้า เป็นต้น

เมื่อพิจารณาการได้รับสวัสดิการของกำลังแรงงานทั้งหมดที่ไม่รวมข้าราชการ พนักงานของรัฐ และครูเอกชนแล้วพบว่าสวัสดิการที่ผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานสามารถเข้าถึง 8 โครงการ ได้แก่ กองทุนหลักประกันสุขภาพ กองทุนประกันสังคม กองทุนเงินทดแทน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ค่าแรงขั้นต่ำ ประกันรายได้เกษตรกร ประกันภัยเอกชน และประกันภัยบุคคลที่สาม แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะแรงงานนอกระบบกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านแล้วพบว่า เนื่องด้วยข้อจำกัดทางด้านลักษณะการจ้างงานที่มีลักษณะของความเป็นนายจ้าง และลูกจ้างที่ไม่ชัดเจน ไม่ใช่การจ้างงานประจำ จึงเป็นอุปสรรคในการเข้าถึงสวัสดิการที่มีการให้ความสำคัญกับรูปแบบการเป็นนายจ้าง-ลูกจ้าง ทำให้เห็นว่าสวัสดิการด้านสุขภาพที่แรงงานนอกระบบในกลุ่มผู้ทำงานที่บ้านมีสิทธิที่จะได้รับมีเพียง 3 โครงการคือ กองทุนหลักประกันสุขภาพ กองทุนประกันสังคม และประกันเอกชน ซึ่งสิทธิประโยชน์ของแต่ละโครงการนั้นก็แตกต่างกันไปตามค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการเข้าร่วมโครงการนั้นๆ

ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบว่าผู้รับงานไปทำที่บ้านต้องประสบปัญหาในหลายด้าน ที่จะทำให้เกิดอุปสรรคในการเข้าถึงสวัสดิการ ดังนั้นการจะแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุจึงจะเกี่ยวข้องกับบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานนอกระบบ โดยในที่นี้จะกล่าวถึงประเด็นปัญหา และสวัสดิการที่แรงงานนอกระบบในกลุ่มของผู้รับงานไปทำที่บ้านควรจะได้รับ สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2.4 เปรียบเทียบปัญหาของผู้ทำงานที่บ้าน และสวัสดิการที่ควรได้รับ

ปัญหาของผู้ทำงานที่บ้าน	สวัสดิการที่ควรจะได้รับ
1. ปัญหาที่เกิดจากลักษณะการทำงาน ได้แก่ ค่าตอบแทนต่ำ ชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน และปัญหาอายุของผู้ทำงานที่ต่ำ/สูงเกินไป 2. ปัญหาที่เกิดจากการลักษณะการทำงาน ได้แก่ อุบัติเหตุจากการทำงานและท่าทางการทำงาน ที่ส่งผลเสียสะสมต่อสุขภาพระยะยาว 3. ปัญหาที่เกิดจากการขาดแหล่งเงินทุน ได้แก่ การขาดเงินทุนหมุนเวียน และปัญหาหนี้สิน 4. ปัญหาที่เกิดจากการไม่สามารถเข้าถึงการคุ้มครอง และสวัสดิการทั้งจากภาครัฐและผู้ว่าจ้าง	1. การจัดสวัสดิการเพื่อแบ่งเบาภาระในด้านค่าใช้จ่าย เช่น การช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูบุตร เงินชดเชยกรณีขาดรายได้ และค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น 2. การให้ความรู้ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และการจัดหางาน เช่น การจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพ การจัดหางานสำหรับกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน 3. การจัดให้มีเงินกู้ยืมเพื่อการประกอบอาชีพ สำหรับผู้ที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน และปัจจัยการผลิตได้

2.2 แนวคิดและทฤษฎีทางเศรษฐมิติ

2.2.1 แบบจำลองที่มีการจัดเรียงลำดับ (Ordered Choice Models)

เป็นแบบจำลองที่จะถูกใช้เมื่อตัวแปรตามมีลักษณะเป็นทางเลือกของการตัดสินใจมากกว่า 2 ทางเลือก และมีความหมายในเชิงลำดับ (มีระดับการวัดแบบมาตรเรียงลำดับ: Ordinal scale, อัครพงศ์ อันทอง, 2550) เช่นการสำรวจความคิดเห็นการจัดระดับความพึงพอใจ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลประเภทดังกล่าวค่าของตัวแปรตาม (y) ที่สังเกตได้นั้น ($y = 0, 1, 2, \dots, J$) จะมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นด้วยความน่าจะเป็นค่าหนึ่ง ดังนั้นแบบจำลองพื้นฐานของ Ordered Choice Models จึงมีการนำตัวแปรแฝง (Latent Variable) มาเป็นตัวแทนของตัวแปรที่สังเกตได้ในแบบจำลอง โดยมีสมการดังนี้ (ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์, 2547)

$$y^* = x'\beta + u \quad (2.1)$$

$$\begin{aligned}
 \text{ค่าที่สามารถสังเกตได้ คือ } y_i &= 0 \text{ ถ้า } y^* \leq \mu_0 \\
 &= 1 \text{ ถ้า } \mu_0 < y^* \leq \mu_1 \\
 &= 2 \text{ ถ้า } \mu_1 < y^* \leq \mu_2 \\
 &\vdots \\
 &= J \text{ ถ้า } \mu_{J-1} < y^* \leq \mu_J
 \end{aligned}$$

โดยที่ μ_j = พารามิเตอร์ไม่ทราบค่า ซึ่ง $\mu_0 < \mu_1 < \mu_2 < \dots < \mu_{j-1}$

แบบจำลองที่มีการจัดเรียงลำดับที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้จะประกอบด้วยแบบจำลอง Ordered Probit และแบบจำลอง Ordered Logit โดยในแบบจำลอง Ordered Probit ค่าความคลาดเคลื่อน (u_i) จะมีการแจกแจงแบบปกติซึ่งมีสมการความน่าจะเป็นที่ทางเลือกแต่ละทางจะถูกจัดลำดับ ดังนี้ (ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์, 2547)

$$\begin{aligned} P(y=0) &= \Phi(-x_i'\beta) \\ P(y=1) &= \Phi(\mu_1 - x_i'\beta) - \Phi(-x_i'\beta) \\ P(y=2) &= \Phi(\mu_2 - x_i'\beta) - \Phi(\mu_1 - x_i'\beta) \\ &\vdots \\ P(y=J) &= 1 - \Phi(\mu_{J-1} - x_i'\beta) \end{aligned} \quad (2.2)$$

ส่วนแบบจำลอง Ordered Logit นั้นค่าความคลาดเคลื่อน (u_i) จะมีการแจกแจงแบบโลจิสติก สามารถหาความน่าจะเป็นได้ดังนี้ (ศุภนัตรา ประพนธ์ศิลป์, 2549)

$$\begin{aligned} P(y=0) &= P(x_i', \beta + u_i \leq \mu_0) = \frac{1}{1 + \exp(x_i', \beta - \mu_0)} \\ P(y=1) &= P(x_i', \beta + u_i \leq \mu_1) - P(x_i', \beta + u_i \leq \mu_0) \\ &= \frac{1}{1 + \exp(x_i', \beta - \mu_1)} - \frac{1}{1 + \exp(x_i', \beta - \mu_0)} \\ &\vdots \\ P(y=J) &= 1 - \frac{1}{1 + \exp(x_i', \beta - \mu_{J-1})} \end{aligned} \quad (2.3)$$

2.2.2 การประมาณค่าพารามิเตอร์

μ และ β เป็นพารามิเตอร์ที่ไม่ทราบค่า จะสามารถประมาณค่าได้ด้วยวิธีภาวะควรจะเป็นสูงสุด (maximum likelihood) เป็นวิธีที่ต้องการหาค่าพารามิเตอร์ที่ทำให้ฟังก์ชันความควรจะเป็นมีค่าสูงที่สุด ซึ่งทำได้โดยการหาค่าอนุพันธ์ของสมการลอการิทึมความควรจะเป็น (log-likelihood function) เทียบกับ β แล้วกำหนดให้เท่ากับ 0 เพื่อแก้สมการหาค่า β ซึ่งสามารถเขียนสมการความน่าจะเป็น (likelihood) ได้ดังนี้ (ศุภนัตรา ประพนธ์ศิลป์, 2549)

$$L = \prod_{i=1}^n \prod_{j=1}^J P(y_i = j | x_i)^{d_{ij}} \quad (2.4)$$

โดยที่ $d_{ij} = 1$ ถ้า $y_i = j$ และ $d_{ij} = 0$ ถ้า $y_i \neq j$

สามารถเขียนสมการภาวะน่าจะเป็นให้อยู่ในรูปลอการิทึม (log-likelihood) ได้ดังนี้

$$\begin{aligned}\log L &= \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^J d_{ij} \log[F(\mu_j - X_i\beta) - F(\mu_{j-1} - X_i\beta)] \\ &= 1(y_i = 0)\log[F(\mu_0 - X_i\beta)] + 1(y_i = 1)\log[F(\mu_1 - X_i\beta)] \\ &\quad + 1(y_i = 2)\log[F(\mu_2 - X_i\beta) - F(\mu_1 - X_i\beta)] \\ &\quad + \dots + 1(y_i = J)\log[1 - F(\mu_J - X_i\beta)]\end{aligned}\quad (2.5)$$

เมื่อนำพารามิเตอร์ที่ประมาณค่าได้ไปแทนค่าในสมการความน่าจะเป็น (P) จะสามารถหาความเปลี่ยนแปลงของความน่าจะเป็นอันเป็นผลกระทบมาจากตัวแปรต้นได้โดยดูจากค่าผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal Effect) ของแต่ละตัวแปร

Marginal Effect เป็นค่าที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของความน่าจะเป็น เมื่อตัวแปรต้นมีการเปลี่ยนแปลง 1 หน่วย สามารถหาได้จากการหาอนุพันธ์จากสมการความน่าจะเป็นที่ถูกแทนค่าพารามิเตอร์แล้วเทียบกับตัวแปรต้นที่เราสนใจ ยกตัวอย่างดังนี้

กรณีสมการความน่าจะเป็นจากแบบจำลอง Ordered Probit จะได้

$$\frac{\partial P(y = J)}{\partial X_{ik}} = \beta_k (1 - \Phi(\mu_{J-1} - x_i'\beta)) \quad (2.6)$$

กรณีสมการความน่าจะเป็นจากแบบจำลอง Ordered Logit จะได้

$$\frac{\partial P(y = J)}{\partial X_{ik}} = \beta_k \left(1 - \frac{1}{1 + \exp(x_i'\beta - \mu_{J-1})}\right) \quad (2.7)$$

ซึ่งเราจะสามารถดูทิศทางของผลกระทบของตัวแปรนั้นๆ ที่มีผลต่อความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์ที่เราสนใจได้จากเครื่องหมายหน้าค่าสัมประสิทธิ์ β_k โดยที่ถ้าเป็น บวก(+) แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรต้นแปรผันตรงกับการเปลี่ยนแปลงของความน่าจะเป็น แต่ถ้าเป็น ลบ (-) แสดงว่ามีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้าม

2.2.3 เกณฑ์การเลือกแบบจำลอง (Model Selection)

ในการเลือกแบบจำลองที่ดีที่สุดนั้นจะพิจารณาจากค่า Akaike Information Criterion (AIC) ค่า Bayesian Information Criterion (BIC) และค่า Hannan-Quinn Information Criterion (HQC) โดยแบบจำลองที่ให้ค่าดังกล่าวน้อยที่สุดจะเป็นแบบจำลองที่ดีที่สุด มีรายละเอียดของแต่ละเกณฑ์การประเมินดังต่อไปนี้ (Burnham, K. P., & Anderson, 2004)

1. Akaike Information Criterion (AIC) (Akaike, 1974) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเลือกแบบจำลอง ซึ่งสามารถที่จะประยุกต์ใช้กับแบบจำลองใดๆ ที่ประมาณค่าได้โดยวิธีความควรจะเป็นสูงสุด (maximum likelihood) สามารถเขียนเป็นสมการของ AIC ได้ดังนี้

$$AIC \equiv -2 \ln(L_{\max}) + 2k \quad (2.8)$$

ซึ่ง $\ln(L)$ จะมีค่าน้อยลงเมื่อจำนวนของพารามิเตอร์ในแบบจำลองเพิ่มขึ้น อันจะเป็นผลให้ค่า AIC มีค่าต่ำที่สุด

2. Bayesian Information Criterion (BIC) (Schwarz, 1978) เป็นเครื่องมือที่สามารถประยุกต์ใช้กับแบบจำลองที่มีการประมาณค่าด้วยวิธีความควรจะเป็นสูงสุดเช่นเดียวกับ AIC มีลักษณะคล้ายคลึงกับเกณฑ์ AIC โดยสมการ BIC สามารถเขียนได้ดังนี้

$$BIC \equiv -2 \ln(L_{\max}) + k \ln(n) \quad (2.9)$$

3. Hannan-Quinn Information Criterion (HQC) (Hannan & Quinn, 1979) เป็นเกณฑ์การเลือกแบบจำลองชนิดหนึ่งซึ่งเป็นทางเลือกที่นอกเหนือจาก AIC และ BIC สถิติทดสอบ HQC สามารถเขียนได้ดังนี้

$$HQC \equiv n \ln \left(\frac{RSS}{n} \right) + 2k \ln(n) \quad (2.10)$$

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 งานวิจัยเกี่ยวกับสภาพการทำงาน ปัญหา และมาตรการการคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน

งานวิจัยส่วนใหญ่จะทำการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับสภาพการทำงาน สภาพปัญหา และการได้รับสวัสดิการของผู้รับงานไปทำที่บ้าน โดยงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

รามา นพรัตน์ (2542) ได้ทำการศึกษาระบบการจ้างงาน สภาพการจ้างงาน สภาพการทำงาน และผลกระทบที่เกิดจากการรับงานไปทำที่บ้านที่มีต่อผู้รับงานไปทำที่บ้าน รวมทั้งศึกษาความต้องการการช่วยเหลือจากภาครัฐและเอกชนของแรงงานสตรีที่รับงานนอกไม่ประดิษฐ์ไปทำที่บ้าน อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรีจากการศึกษาพบว่า การรับงานไปทำที่บ้านส่วนใหญ่จะตกลงกันด้วยวาจาไม่มีการทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร โดยจะได้รับค่าตอบแทนเป็นรายชิ้น ในด้านสภาพการจ้างนั้นแรงงานส่วนใหญ่ประสบปัญหาการได้รับงานไม่สม่ำเสมอ และส่วนใหญ่ไม่พอใจในรายได้ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยวันละ 112.04 บาท นอกจากนั้นยังมีปัญหาการจ่ายค่าจ้างล่าช้าและไม่ตรงตามที่ตกลงกันไว้ แต่แรงงานส่วนใหญ่ก็หลีกเลี่ยงการดำเนินการทางกฎหมายเพราะเกรงจะมีปัญหาในการจ่ายงาน สถานที่ที่แรงงานใช้ทำงานนั้นส่วนใหญ่จะใช้สถานที่ภายในบ้านตนเอง มีชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย 8.02 ชั่วโมงต่อวัน และมีการหยุดงานปีละประมาณ 3 เดือน นอกจากนั้นแรงงานส่วนใหญ่ต้องการค่าแรงที่สูงขึ้น และมีการจ่ายงานอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งต้องการได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายในเรื่องความเป็นธรรมของค่าจ้าง และการถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง เมื่อพิจารณาสมการรายได้ของสตรีที่รับงานไปทำที่บ้านพบว่า ประสบการณ์ในการทำงาน ชั่วโมงการทำงาน และระดับการศึกษา เป็นตัวกำหนดรายได้ที่ได้รับ

ศิริประภา พรหมมา (2553) ได้ศึกษาสภาพปัญหาด้านมาตรฐานการทำงาน ได้แก่ สภาพการทำงาน สภาพการจ้างงานและการเข้าถึงสวัสดิการและความคุ้มครองทางสังคม รวมทั้งสิทธิประโยชน์ที่แรงงานนอกระบบในกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านและแรงงานรับจ้างทั่วไปในจังหวัดเชียงใหม่ได้รับ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีปัญหาการจ้างงาน คือ ลักษณะการว่าจ้างเป็นการตกลงกันด้วยวาจา และประกอบอาชีพผลิตงานที่บ้าน ส่วนสภาพการทำงานเป็นสภาพการทำงานที่ยืดหยุ่น ไม่แน่นอนทั้งในส่วนของ เวลาการทำงาน เวลาพักผ่อน วันหยุด และระยะเวลาทำงาน ที่นานเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด แต่ก็พบว่าเป็นปัญหากับแรงงานค่อนข้างน้อยเพราะแรงงานในกลุ่มตัวอย่างสามารถกำหนดเวลาทำงานได้เอง แต่ปัญหาที่สำคัญคือไม่ได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรม และไม่สามารถต่อรองค่าจ้างได้

นอกจากนี้ยังทำการสำรวจถึงมาตรการการคุ้มครองและพัฒนาที่แรงงานนอกระบบต้องการได้รับจากภาครัฐ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านการส่งเสริม การพัฒนาฝีมือแรงงานและการจัดหาแหล่งเงินทุนการประกอบอาชีพมากที่สุด รองลงมาคือปัญหาด้านสุขภาพ ทั้งความต้องการสวัสดิการจากผู้ว่าจ้าง และหลักประกันเมื่อเจ็บป่วยของภาครัฐ นอกจากนี้ยังมีความต้องการได้รับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

ปิยพล บุญมี (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง มาตรการทางกฎหมายในการจัดสวัสดิการ : ศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้ใช้แรงงานนอกระบบ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมาย แนวความคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการแรงงานในกลุ่มผู้ใช้แรงงานในระบบและนอกระบบ รวมทั้งมาตรการการจัดสวัสดิการให้กลุ่มผู้ใช้แรงงานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการ นอกจากนี้ยังศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการให้ผู้ใช้แรงงานของต่างประเทศ และอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ เพื่อหามาตรการในการจัดสวัสดิการและแนวทางในการออกกฎหมายคุ้มครองกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการของกลุ่มผู้ใช้แรงงานนอกระบบ พบว่าบทบัญญัติของกฎหมายยังไม่ครอบคลุมถึงกลุ่มผู้ใช้แรงงานนอกระบบ ทำให้ผู้ใช้แรงงานนอกระบบไม่ได้รับความเป็นธรรม จึงทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการเข้าร่วมประกันสังคมเนื่องจากแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระมีรายได้ต่ำและไม่แน่นอนทำให้เกิดปัญหาในการจ่ายเงินสมทบ และสิทธิประโยชน์ที่ได้รับไม่ครอบคลุมความต้องการของกลุ่มแรงงานเท่าที่ควร อีกทั้งยังขาดความรู้และโอกาสที่จะเข้าถึงบริการต่างๆ ทำให้มีแรงงานนอกระบบเข้าร่วมประกันสังคมค่อนข้างน้อย นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในเรื่องสวัสดิการการช่วยเหลือในการครองชีพและหลักประกันการมีงานทำพบว่าประสบปัญหาการไม่มีกฎหมายคุ้มครองแรงงานนอกระบบทั้งในเรื่องค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าชดเชยกรณีเลิกจ้าง สำหรับในเรื่องของการ

พัฒนาฝีมือแรงงานนั้นถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลในการพัฒนาศักยภาพแรงงานให้สามารถช่วยเหลือตนเองและยกระดับการมีชีวิตที่ดีขึ้น แต่ก็พบว่าในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายมาควบคุมดูแลในเรื่องนี้อย่างจริงจังทำให้แรงงานไทยยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร

ญาณวรุฒม์ หย่งกิจ(2554) ได้ทำการศึกษาสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ของแรงงานนอกระบบในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มแรงงานนอกระบบที่มีประกันสังคมและไม่มีประกันสังคม ผลการศึกษา พบว่า อาชีพของกลุ่มแรงงานนอกระบบที่ไม่มีประกันสังคมส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระ โดยส่วนใหญ่ได้รับรายได้เป็นรายเดือน และมีเงินออมมากกว่าแรงงานนอกระบบที่มีประกันสังคม ส่วนแรงงานที่มีประกันสังคมส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกี่ยวกับการบริการ ได้รับรายได้เป็นรายวัน แรงงานนอกระบบทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่มีฐานะพอกินพอใช้ และมีภาระหนี้สิน ในด้านสวัสดิการและสิทธิประโยชน์พบว่าแรงงานนอกระบบทั้งสองกลุ่มได้รับสิทธิการรักษาพยาบาลจากบัตรทอง 30 บาทรักษาทุกโรค สำหรับการรับสวัสดิการจากภาคเอกชนหรือนายจ้าง คือ การให้ลาป่วย ลาภิจ เป็นต้น ด้านกลุ่มแรงงานนอกระบบที่มีประกันสังคม ที่เป็นผู้ประกันตน มาตรา 40 ส่วนใหญ่เลือกทำประกันสังคมในทางเลือกที่ 2 โดยแรงงานส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการประกันตนตามมาตรา 40 แต่ยังไม่มีความรู้เพียงพอในการตัดสินใจเข้าร่วมประกันสังคมดังกล่าว ในด้านปัญหาและอุปสรรคในการทำงานนั้นพบว่าแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ส่วนผู้ที่มีปัญหานั้นส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องการทำงานหนักและได้ผลตอบแทนน้อย

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาแบบจำลองทางเลือก

สินีรัตน์ พิมลวิชกุล (2539) ทำการศึกษา สภาพการทำงาน ทัศนคติที่มีต่อการประกันสังคมโดยสมัครใจ ความสามารถในการจ่ายเงินสมทบ ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วม “กองทุนประกันสังคม” ของผู้รับงานไปทำที่บ้าน โดยแบ่งผู้รับงานไปทำที่บ้านออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านที่เป็นแม่บ้านทหาร กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านที่เป็นชาวบ้าน และกลุ่มผู้รับเหมา และใช้การทดสอบไคสแคว์(Chi-Square Test) ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ผลการศึกษาสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่สามารถจ่ายเงินสมทบและไม่สามารถจ่ายเงินสมทบได้มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือร้อยละ 49 และร้อยละ 51 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติในทางบวกต่อการประกันสังคมโดยสมัครใจ แต่ร้อยละ 80.5 ไม่ต้องการเข้าร่วมประกันสังคม มาตรา 40 เนื่องจากคู่สมรสได้รับสวัสดิการจากทางราชการอยู่แล้ว รองลงมา คือ ไม่สามารถจ่ายเงินสมทบตามอัตราที่กำหนดไว้ เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับการประกันสังคมโดยสมัครใจพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติต่อการประกันสังคมโดยสมัครใจ คือ

กลุ่มทำงาน และรายได้ ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการจ่ายเงินสมทบ คือ กลุ่มทำงาน รายได้ และอาชีพของกลุ่มสมรส และปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการ ได้รับความคุ้มครองภายใต้พระราชบัญญัติประกันสังคม มาตรา 40 คือ ระดับการศึกษา และรายได้ นอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่างได้เสนอความคิด เป็นเกี่ยวกับการประกันสังคมโดยสมัครใจว่า การประกันสังคมโดยสมัครใจควรให้ความคุ้มครอง ครอบครัวของผู้ประกันตนด้วย และเสนอว่าอัตราเงินสมทบสูงเกินไป ควรให้ประโยชน์ทดแทน มากกว่านี้ อีกทั้งควรจะมีผู้ช่วยจ่ายเงินสมทบร่วม และให้มีการคุ้มครองกรณีเจ็บป่วยและอุบัติเหตุ

วรลักษณ์ หิมะกลัด (2542) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของครัวเรือนในการเข้าร่วมโครงการประกันสุขภาพกระทรวงสาธารณสุข ในเขตพื้นที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยเปรียบเทียบระหว่างตัวอย่าง 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มครัวเรือนที่ถือบัตรประกันสุขภาพ และกลุ่มครัวเรือนที่ไม่ได้ถือบัตรประกันสุขภาพ พบว่ากลุ่มครัวเรือนที่มีบัตรจะมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนหลายคน มีรายได้ต่อปีต่ำ และมีค่ารักษาพยาบาลต่อปีต่ำกว่าครัวเรือนที่ไม่มีบัตร นอกจากนี้ประมาณร้อยละ 80 ของกลุ่มครัวเรือนที่มีบัตรจะไม่มีการประกันสุขภาพโดยวิธีอื่น รวมทั้งมีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อโครงการมากกว่าครัวเรือนที่ไม่มีบัตร สำหรับการมีโรคเรื้อรังหรือโรคประจำตัวพบว่าครัวเรือนทั้งสองกลุ่มไม่ค่อยมีโรคประจำตัวหรือโรคเรื้อรัง

นอกจากนั้นในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการประกันสุขภาพโดยสมัครใจ โดยใช้การประมาณด้วยแบบจำลองโลจิสต์ และประมาณค่าด้วยวิธีภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimation) ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทางด้านสังคมและจิตวิทยา ซึ่งได้แก่ การเข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลของรัฐ การมีประกันสุขภาพโดยวิธีอื่น รวมถึงความรู้และทัศนคติที่ดีต่อโครงการประกันสุขภาพ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการมากกว่าปัจจัยซึ่งมาจากพื้นฐานทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของการประกัน อันได้แก่ ราคาบัตรประกันสุขภาพ รายได้ของครัวเรือน และโอกาสการเจ็บป่วยของสมาชิกในครัวเรือน แต่สำหรับภาวะสุขภาพที่แสดงโดยโรคเรื้อรังหรือโรคประจำตัวของบุคคลในครัวเรือน และปัจจัยเรื่องของมูลค่าในการสูญเสีย พบว่าไม่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมโครงการ

วิยะดา เยาวรัตน์ (2547) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้มีบัตรทอง และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้มีบัตรทอง โดยใช้แบบจำลองโลจิสต์ (Binary Logit Model) ด้วยวิธีภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimation) ในการวิเคราะห์ ข้อมูลที่นำมาใช้เป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มีบัตรทองในโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าในจังหวัดพะเยา จำนวน 500 ราย ผลการศึกษาพบว่าผู้ที่เข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลโดยใช้สิทธิบัตรทอง และไม่ใช้สิทธิบัตรทองในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา มีจำนวนใกล้เคียงกันคิดเป็นร้อยละ 45 และร้อยละ 45.4 ตามลำดับ สำหรับการศึกษปัจจัยที่มี

อิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้มีบัตรทองนั้น ได้แบ่งปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย ปัจจัยด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยด้านสุขภาพ และปัจจัยทางด้านจิตวิทยาสังคม ผลการศึกษาสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้สิทธิบัตรทอง คือ ปัจจัยด้านจิตวิทยาสังคมและปัจจัยด้านสุขภาพ ซึ่งประกอบด้วย ภาวะการเป็นโรคเรื้อรัง จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าจากผู้นำหมู่บ้านหรืออาสาสมัครสาธารณสุข การรับรู้ความรุนแรงของโรคในระดับมาก การเคยใช้บริการในสถานพยาบาลที่ระบุไว้ในบัตรทอง การรู้จักสถานพยาบาลที่ระบุไว้ในบัตรทอง และความคาดหวังในประโยชน์ที่จะได้รับ ส่วนปัจจัยด้านประชากร สังคม และเศรษฐกิจของผู้มีบัตรทองไม่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้สิทธิบัตรทองในการเข้ารับบริการทางการแพทย์

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่างานที่ทำที่บ้านนั้นมีลักษณะที่แสดงถึงความไม่ยุติธรรม ไม่มั่นคง และไม่ปลอดภัยในการทำงาน อีกทั้งผู้รับงานไปทำที่บ้านรวมถึงแรงงานนอกระบบอื่นๆ ยังขาดแคลนสวัสดิการ และมาตรการคุ้มครองทางกฎหมายที่เหมาะสม ซึ่งจากการที่ในปี 2554 ได้มีการปรับเปลี่ยนสิทธิประโยชน์ของประกันสังคม มาตรา 40 ซึ่งเป็นหลักประกันด้านสุขภาพที่แรงงานนอกระบบสามารถเข้าถึงได้ แต่ก็ยังมีแรงงานนอกระบบอีกจำนวนมากที่ยังไม่สมัครเป็นผู้ประกันตน ผู้ศึกษาจึงเห็นความสำคัญที่จะทำการศึกษาปัจจัยที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่จะสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ประกอบไปกับการศึกษาถึงสภาพการทำงาน ปัญหาที่เกิด รวมถึงการเข้าถึงสวัสดิการด้านสุขภาพของผู้ทำงานที่บ้านเพื่อให้เข้าใจถึงบริบทแวดล้อมที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ทำงานที่บ้านมากขึ้น โดยจะประยุกต์ปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องทั้งจากปัจจัยด้านสังคม ประชากร จิตวิทยา และด้านสุขภาพ และใช้แบบจำลองที่มีการจัดเรียงลำดับ (Ordered Choice Model) เข้ามาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงถึงระดับของการตัดสินใจที่ละเอียดมากขึ้น

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกันด้านสุขภาพนั้น ได้แก่ รายได้ ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน สถิติการด้านสุขภาพอื่นๆ รวมไปถึงการรับรู้ และทัศนคติที่มีต่อโครงการนั้นๆ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้นำปัจจัยดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการศึกษา และเพิ่มเติมปัจจัยอื่นๆ เข้าไปจะได้กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยดังรูปที่ 3.1 โดยที่ตัวแปรตาม (Y) คือ การตัดสินใจสมัครประกันสังคมมาตรา 40 จะถูกแบ่งออกเป็น 5 ระดับความต้องการดังนี้

Y = 1 กรณีที่ไม่ต้องการที่จะสมัครประกันสังคม มาตรา 40

Y = 2 กรณีที่มีความต้องการที่จะสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ในระดับน้อย

Y = 3 กรณีที่มีความต้องการที่จะสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ในระดับปานกลาง

Y = 4 กรณีที่มีความต้องการที่จะสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ในระดับมาก

Y = 5 กรณีที่มีความต้องการที่จะสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ในระดับมากที่สุด

ส่วนตัวแปรต้นนั้นสามารถจำแนกปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้ศึกษาออกเป็น 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านลักษณะทางสังคม ประชากร ปัจจัยด้านปัญหาในการทำงาน และปัจจัยด้านความคาดหวังต่อสวัสดิการที่จะได้รับการประกันสังคม มาตรา 40 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านลักษณะทางสังคมและประชากร

X₁ คือ อายุของผู้ถูกสัมภาษณ์ กำหนดให้เป็นตัวแปรนามบัญญัติ

X₂ คือ เพศของผู้ถูกสัมภาษณ์ กำหนดให้เป็นตัวแปรนามบัญญัติ

X₃ คือ สถานภาพสมรส กำหนดให้เป็นตัวแปรนามบัญญัติ

X₄ คือ จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ ซึ่งคือจำนวนของผู้ที่ไม่มีรายได้ภายในครอบครัว จะถูกกำหนดให้เป็นตัวแปรนามบัญญัติ

X₅ คือ อาชีพหลักของผู้ถูกสัมภาษณ์ กำหนดให้เป็นตัวแปรนามบัญญัติ

X₆ คือ รายได้ของผู้ถูกสัมภาษณ์ (รายเดือน) กำหนดให้เป็นตัวแปรนามบัญญัติ

X₇ คือ ระดับของภาระหนี้สิน กำหนดให้เป็นตัวแปรอันดับ โดยจะถูกแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ตั้งแต่ไม่มีหนี้สินเลยไปจนถึงมีหนี้สินในระดับมาก

X_8 คือ ความสามารถในการจ่ายเงินสมทบกำหนดให้เป็นตัวแปรนามบัญญัติ

X_9 คือ ทักษะคิดต่อการจ่ายเงินสมทบ และการได้รับความคุ้มครองจากการประกันสังคม กำหนดให้เป็นตัวแปรนามบัญญัติ

ด้านปัญหาในการทำงาน

X_{10} คือ ปัญหาด้านความมั่นคงในการทำงานกำหนดให้เป็นตัวแปรนามบัญญัติ

X_{11} คือ ปัญหาด้านความปลอดภัยในการทำงานกำหนดให้เป็นตัวแปรนามบัญญัติ

X_{12} คือ ปัญหาด้านสวัสดิการในการทำงานกำหนดให้เป็นตัวแปรนามบัญญัติ

ด้านความคาดหวังต่อสวัสดิการที่จะได้รับการสมัครประกันสังคม มาตรา 40

กำหนดให้มีตัวแปรสวัสดิการ 10 ตัวแปร โดยที่ตัวแปร X_{13} ถึง X_{22} ถูกกำหนดให้เป็นตัวแปร

อันดับแรก แสดงระดับความต้องการ 5 ระดับ คือ

$X = 1$ เมื่อไม่คาดว่าจะได้รับสวัสดิการนั้นเลย

$X = 2$ เมื่อคาดหวังว่าจะได้รับสวัสดิการนั้นๆ ในระดับน้อย

$X = 3$ เมื่อคาดหวังว่าจะได้รับสวัสดิการนั้นๆ ในระดับปานกลาง

$X = 4$ เมื่อคาดหวังว่าจะได้รับสวัสดิการนั้นๆ ในระดับมาก

$X = 5$ เมื่อคาดหวังว่าจะได้รับสวัสดิการนั้นๆ ในระดับมากที่สุด

โดยที่ X_{13} คือ ความคาดหวังที่จะให้ผู้มีอายุมากกว่า 60 ปี สามารถสมัครประกันสังคมมาตรา 40

X_{14} คือ ความคาดหวังที่จะได้รับความรู้ และการประชาสัมพันธ์จากเจ้าหน้าที่

X_{15} คือ ความคาดหวังที่จะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้กรณีเจ็บป่วย

X_{16} คือ ความคาดหวังที่จะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้เมื่อคลอดบุตร

X_{17} คือ ความคาดหวังที่จะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้กรณีทุพพลภาพ

X_{18} คือ ความคาดหวังที่จะได้รับเงินสงเคราะห์บุตร

X_{19} คือ ความคาดหวังที่จะได้รับเงินค่าทำศพ

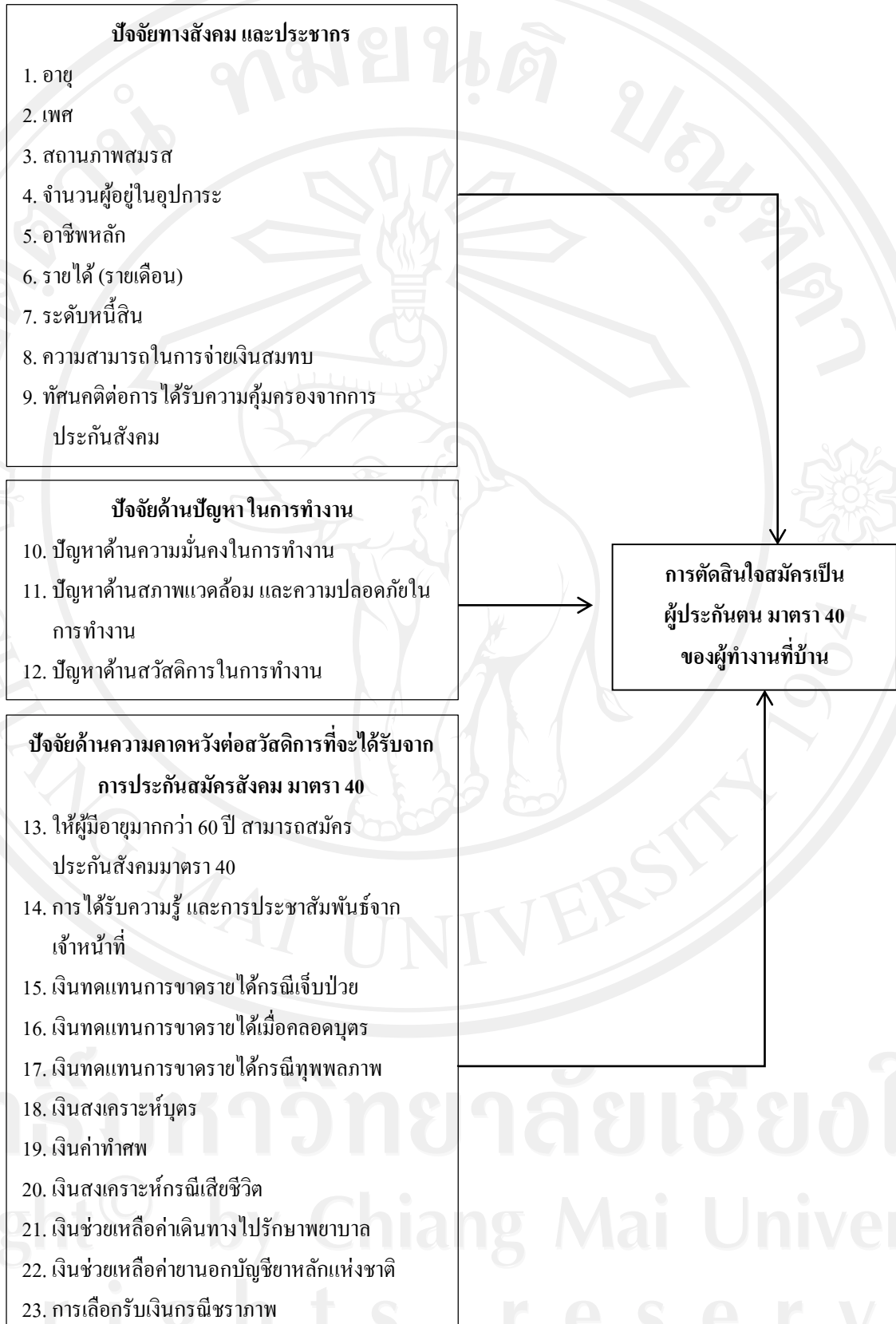
X_{20} คือ ความคาดหวังที่จะได้รับเงินสงเคราะห์กรณีเสียชีวิต

X_{21} คือ ความคาดหวังที่จะได้รับเงินช่วยเหลือค่าเดินทางไปรักษาพยาบาล

X_{22} คือ ความคาดหวังที่จะได้รับเงินช่วยเหลือค่ายานอกบัญชีหลักแห่งชาติ

X_{23} คือ การเลือกรับเงินกรณีชราภาพ กำหนดให้เป็นตัวแปรนามบัญญัติ มี 3 ทางเลือก คือ

ให้มีเงินบำเหน็จชราภาพเท่านั้น ให้มีเงินบำนาญชราภาพเท่านั้น และให้มีทั้งเงินบำเหน็จและบำนาญชราภาพ

รูปที่ 3.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

3.2 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

3.2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการเก็บแบบสอบถามจากผู้ทำงานที่บ้าน ทั้งในฐานะที่เป็นผู้ผลิต-จำหน่ายเอง และเป็นผู้ที่รับงานรับงานไปทำที่บ้านที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ และไม่เคยสมัครประกันสังคม เนื่องจากการไม่มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มประชากรเหล่านี้ในจำนวนที่แน่นอน ในการหาขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าจึงต้องคำนวณ โดยอาศัยสูตรของ W.G.cochran (1953 อ้างใน ศิริประภาพรหมมา, 2553) ดังนี้

$$n = \frac{p(1-p)Z^2}{e^2} \quad (3.1)$$

เมื่อ n คือ ขนาดตัวอย่างที่คำนวณได้

P คือ สัดส่วนของประชากรที่จะสุ่มตัวอย่าง

Z คือ ระดับความเชื่อมั่น

e คือ สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น

โดยกำหนดให้สัดส่วนของประชากรมีค่าเท่ากับ 0.5 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 5 (Z มีค่าเท่ากับ 1.96 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%) ดังนั้นจึงสามารถคำนวณกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

$$n = \frac{0.5(1-0.5)(1.96)^2}{(0.05)^2} = 384.16 \quad (3.2)$$

จากผลการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาพบว่า มีจำนวนเท่ากับ 384 ตัวอย่าง ดังนั้นเพื่อให้มีความแม่นยำ และน่าเชื่อถือมากขึ้น จึงปรับให้กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 400 คน โดยในการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ด้วยข้อจำกัดของข้อมูลเกี่ยวกับผู้ทำงานที่บ้าน ในจังหวัดเชียงใหม่ จึงทำให้ต้องค้นหาข้อมูลประชากรเป้าหมายผ่านทั้งทางกลุ่มบุคคล และจากข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โดยใช้วิธีเลือกตัวอย่างร่วมกัน 2 วิธี คือ วิธีการเลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) ที่จะทำการเลือกตัวอย่างจากข้อมูลที่ถูกแนะนำโดยผู้ที่ถูกเก็บข้อมูลไปแล้ว เป็นการแนะนำต่อกันเป็นทอดๆ ในกลุ่มผู้ที่มีลักษณะการทำงานที่ใกล้เคียงกัน แล้วผู้วิจัยจึงไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามข้อมูลที่ได้รับนั้น ส่วนวิธีที่สองคือ การเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) จะเลือกตัวอย่างผ่านการคัดกรองสมาชิกของประชากรเป้าหมายที่มีคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการสืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์ แล้วจึงพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่างที่สามารถติดต่อเข้าไปเก็บข้อมูลได้

3.2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการศึกษาข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากหนังสือ รายงานประจำปี งานวิจัย บทความและ ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น โดยข้อมูลที่ได้ในส่วนนี้

จะเป็นข้อมูลที่รวบรวมมาใช้ในการสร้างกรอบความคิด การออกแบบสอบถาม และการกำหนดวิธีการศึกษา เพื่อให้งานวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์ที่สุด

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษานี้ จะใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาถึงสภาพการทำงาน ปัญหา รวมถึงวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ของผู้รับงานไปทำที่บ้าน โดยจะแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพ และรายได้ เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการทำงานและการได้รับสวัสดิการด้านสุขภาพ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาจากการทำงาน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจ่ายเงินสมทบ และการได้รับความคุ้มครองจากการประกันสังคม

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังต่อสวัสดิการที่จะได้รับการจากการสมัครประกันสังคม มาตรา 40

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานี้จะทำการศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคมและสภาพการทำงาน ปัญหาจากการทำงาน และการได้รับความคุ้มครองของผู้ทำงานที่บ้าน นอกจากนั้นยังศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ของผู้ทำงานที่บ้าน สามารถแบ่งขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป เพื่อให้ทราบถึงลักษณะทางเศรษฐกิจ และสภาพการทำงาน และปัญหาของกลุ่มตัวอย่าง จะใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละมาอธิบายผล

3.4.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคมมาตรา 40

ในการศึกษานี้กลุ่มตัวอย่างต้องเผชิญหน้ากับการตัดสินใจในทางเลือกที่มากกว่า 2 ทาง คือ การตัดสินใจเลือกระดับความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 5 ระดับ จึงจะใช้แบบจำลองการตอบสนองหลายทางในการวิเคราะห์ข้อมูล และเนื่องจากข้อมูลมีความสัมพันธ์เชิงลำดับ คือ เรียงจากระดับความต้องการน้อยไปหามากจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลองที่มีการจัดเรียงลำดับ (Ordered Choice Models) ซึ่งประกอบด้วยแบบจำลอง Ordered Probit และ Ordered Logit มีสมการดังนี้ (ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์, 2547)

$$y^* = x'\beta + u \quad (3.3)$$

$$y^* = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \dots + \beta_{23} X_{23} + u \quad (3.4)$$

โดยที่ y^* คือ ตัวแปรแฝงที่นำมาเป็นตัวแทนของตัวแปรที่สังเกตได้ (y) มีค่าที่สังเกตได้คือ

$y_i = 1$ ถ้า $y^* \leq \mu_0$ เมื่อไม่ต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40

$y_i = 2$ ถ้า $\mu_0 < y^* \leq \mu_1$ เมื่อมีความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ระดับน้อย

$y_i = 3$ ถ้า $\mu_1 < y^* \leq \mu_2$ เมื่อมีความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในระดับปานกลาง

$y_i = 4$ ถ้า $\mu_2 < y^* \leq \mu_3$ เมื่อมีความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในระดับมาก

$y_i = 5$ ถ้า $\mu_3 < y^* \leq \mu_4$ เมื่อมีความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในระดับมากที่สุด

μ คือ ตัวแปรสุ่มที่สังเกตไม่ได้

สำหรับแบบจำลอง Ordered Probit และ Ordered Logit นั้นมีความแตกต่างกันที่การแจกแจงของค่าความคลาดเคลื่อน (u_i) โดยที่ในแบบจำลอง Ordered Probit ค่าความคลาดเคลื่อนจะมีการแจกแจงแบบปกติ แต่ถ้าค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบโลจิสติก จะใช้แบบจำลอง Ordered Logit ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (β) นั้นจะประมาณค่าด้วยวิธี Maximum likelihood ซึ่งเป็นการประมาณค่าพารามิเตอร์ที่ทำให้ฟังก์ชันความควรจะเป็นมีค่าสูงที่สุด จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal Effects) เพื่อพิจารณาถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอธิบายต่างๆ ที่มีผลต่อความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในระดับต่างๆ นอกจากนั้นในการเปรียบเทียบความเหมาะสมของผลการประมาณค่าระหว่างแบบจำลอง Ordered Probit และแบบจำลอง Ordered Logit จะพิจารณาจากค่า Akaike's Information Criterion ค่า Schwartz's Bayesian Information Criterion และค่า Hannan–Quinn information criterion โดยแบบจำลองที่ให้ค่า AIC BIC และ HQC ต่ำที่สุด คือแบบจำลองที่ประมาณค่าทางสถิติได้เหมาะสมที่สุด

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาที่เสนอในบทนี้ได้ทำการศึกษา โดยอาศัยข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างผู้ทำงานที่บ้านที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลอง Ordered Logit และ Ordered Probit ได้ผลการศึกษาสามารถแบ่งเป็น 7 ด้าน ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไป

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป เป็นการวิเคราะห์ถึงลักษณะทางประชากร สังคม และเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างผู้ทำงานที่บ้าน และนำเสนอโดยการประมาณค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

จากผลการสำรวจในตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย โดยส่วนใหญ่อ้อยละ 79 เป็นผู้สมรสแล้ว สำหรับด้านระดับการศึกษานั้น พบว่าระดับการศึกษาที่ผู้ตอบแบบสอบถามสำเร็จมากที่สุด คือ ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 58 รองลงมาคือระดับต่ำกว่าประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 24 ซึ่งส่วนใหญ่แล้วผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพรับจ้างทำของที่บ้าน หรือรับงานไปทำที่บ้านเป็นอาชีพหลัก คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมามีอาชีพเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 20.8

ตารางที่ 4.1 จำนวนผู้ทำงานที่บ้านจำแนกตามเพศสถานภาพสมรส การศึกษา และอาชีพ

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	21	5.25
หญิง	379	94.75
สถานภาพสมรส		
โสด	37	9.25
สมรส	316	79
หม้าย	24	6
หย่าร้าง / แยกกันอยู่	23	5.75
การศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	96	24
ประถมศึกษา	233	58.25
มัธยมศึกษา	63	15.75
อนุปริญญา	8	2
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	-	-
อาชีพหลัก		
รับจ้างทำของ / ทำงานที่บ้าน	311	77.75
เกษตรกร	83	20.75
ขายยานพาหนะรับจ้าง	1	0.25
ค้าขาย / บริการ	3	0.75
อื่นๆ	2	0.50
รวม	400	100

ที่มา : การสำรวจ

ตารางที่ 4.2 อายุของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40

อายุ	ความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40					รวม
	ไม่ต้องการ	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
20-29	0 (0)	0 (0)	0 (0)	13 (76.47)	4 (23.53)	17 (4.25)
30-39	0 (0)	0 (0)	3 (8.11)	30 (81.08)	4 (10.81)	37 (9.25)
40-49	0 (0)	4 (2.63)	30 (19.74)	95 (62.50)	23 (15.13)	152 (38)
50-59	2 (1.17)	8 (4.68)	56 (32.75)	57 (33.33)	48 (28.07)	171 (42.75)
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	0 (0)	2 (8.70)	8 (34.78)	12 (52.17)	1 (4.35)	23 (5.75)
รวม	2 (0.5)	14 (3.5)	97 (24.25)	207 (51.75)	80 (20)	400 (100)

ที่มา : การสำรวจ

สำหรับอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม จากตารางที่ 4.2 จะเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 50 - 59 ปี รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 38 คือผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 40 - 49 ปี และยังคงมีผู้ทำงานที่บ้านที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป อีกประมาณร้อยละ 5 ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 พบว่ามากกว่าร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามในทุกช่วงอายุมีความต้องการที่จะสมัครประกันสังคมมาตรา 40 อยู่ในระดับมาก ยกเว้นผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุอยู่ในช่วง 50-59 ปี ที่ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่จะมีความต้องการที่จะสมัครประกันสังคมมาตรา 40 อยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 33.33) แต่ก็ยังมีจำนวนใกล้เคียงกับผู้ที่มีความต้องการที่จะสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 32.75)

ตารางที่ 4.3 จำนวนภาระเลี้ยงดูจำแนกตามความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40

จำนวนภาระเลี้ยงดู	ความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40					รวม
	ไม่ต้องการ	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ไม่มี	1 (0.94)	5 (4.72)	39 (36.79)	44 (41.51)	17 (16.04)	106 (26.50)
1 คน	0 (0)	6 (4.03)	33 (22.15)	77 (51.68)	33 (22.15)	149 (37.25)
2 คน	1 (0.88)	2 (1.75)	23 (20.18)	69 (60.53)	19 (16.67)	114 (28.50)
3 คน	0 (0)	1 (3.23)	2 (6.45)	17 (54.84)	11 (35.48)	31 (7.75)
รวม	2 (0.5)	14 (3.5)	97 (24.25)	207 (51.75)	80 (20)	400 (100)

ที่มา : การสำรวจ

ส่วนภาระเลี้ยงดูนั้นจะพิจารณาจากจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ไม่มีรายได้ จากตารางที่ 4.3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 37.25 มีภาระการเลี้ยงดูในครอบครัวจำนวน 1 คน รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 28.50 มีจำนวนภาระเลี้ยงดู 2 คน และอีกร้อยละ 26.5 เป็นผู้ที่ไม่มีภาระในการเลี้ยงดู และเมื่อพิจารณาถึงความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในระดับมาก โดยมีทิศทางเดียวกับจำนวนภาระเลี้ยงดูของพวกเขา กล่าวคือผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่มีภาระเลี้ยงดูมีความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 41.5 ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภาระเลี้ยงดูจำนวน 1 คน มีสัดส่วนผู้ที่มีความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในระดับมากเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 51.68 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 60.53 ในผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภาระเลี้ยงดูจำนวน 2 คน ส่วนในผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภาระเลี้ยงดูจำนวน 3 คนหรือมากกว่านั้นพบว่ามีความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในระดับมาก ลดลงเป็นร้อยละ 54.84 เนื่องจากไปเพิ่มในจำนวนความต้องการสมัครในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.48

ตารางที่ 4.4 ระดับภาระหนี้สินของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความต้องการสมัคร
ประกันสังคม มาตรา 40

ภาระหนี้สิน	ความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40					รวม
	ไม่ต้องการ	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
ไม่มีหนี้สิน	0 (0)	0 (0)	5 (41.67)	6 (50)	1 (8.33)	12 (3)
มีหนี้สินเล็กน้อยไม่กระทบต่อ การดำรงชีวิต	1 (1.23)	7 (8.64)	33 (40.74)	36 (44.44)	4 (4.94)	81 (20.25)
มีหนี้สินปานกลางมีผลกระทบ ต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน พอสมควร	1 (0.42)	6 (2.52)	48 (20.17)	131 (55.04)	52 (21.85)	238 (59.5)
มีหนี้สินมากจนเป็นปัญหาต่อ การใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีวิต	0 (0)	1 (1.45)	11 (15.94)	34 (49.28)	23 (33.33)	69 (17.25)
รวม	2 (0.5)	14 (3.5)	97 (24.25)	207 (51.75)	80 (20)	400 (100)

ที่มา : การสำรวจ

ในด้านภาระหนี้สินพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้มีภาระหนี้สิน โดยร้อยละ 59.5 มีหนี้สินในระดับปานกลางที่มีผลกระทบต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันพอสมควร รองลงมา ร้อยละ 20.25 มีหนี้สินเล็กน้อยไม่กระทบต่อการดำรงชีวิต ส่วนผู้ที่ไม่มีหนี้สินเลยนั้นมีเพียง ร้อยละ 3 โดยจากผลการศึกษาถึงความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ในทุกระดับหนี้สินมีความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในระดับมาก ส่วนในระดับรองลงมานั้นจะเห็นว่าผู้ที่มีหนี้สินน้อย หรือไม่มีหนี้สินเลยจะมีความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในระดับปานกลาง ส่วนผู้ที่มีหนี้สินในระดับปานกลาง และในระดับมากนั้นจะมีความต้องการที่จะสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในระดับมากที่สุด อาจอธิบายได้ว่า ภาระค่าใช้จ่ายที่มากขึ้นทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการที่จะหาหลักประกันที่จะช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวจึงมีความต้องการที่จะสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในทิศทางเดียวกับภาระค่าใช้จ่ายของตน

ตารางที่ 4.5 รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40

รายได้	ความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40					รวม
	ไม่ต้องการ	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
น้อยกว่า 3,000 บาท	0 (0)	1 (10)	1 (10)	7 (70)	1 (10)	10 (2.5)
3,000 – 6,000 บาท	2 (0.84)	5 (2.10)	59 (24.79)	121 (50.84)	51 (21.43)	238 (59.5)
6,001 – 9,000 บาท	0 (0)	5 (4.63)	20 (18.52)	66 (61.11)	17 (15.74)	108 (27)
9,001 – 12,000 บาท	0 (0)	2 (9.52)	9 (42.86)	7 (33.33)	3 (14.29)	21 (5.25)
12,001 – 15,000 บาท	0 (0)	0 (0)	4 (40)	4 (40)	2 (20)	10 (2.5)
มากกว่า 15,000 บาท	0 (0)	1 (7.69)	4 (30.77)	2 (15.38)	6 (46.15)	13 (3.25)
รวม	2 (0.5)	14 (3.5)	97 (24.25)	207 (51.75)	80 (20)	400 (100)
ค่าเฉลี่ย	5,250	7,428.57	6,824.74	6,179.61	7,068.75	6552.95

ที่มา : การสำรวจ

ด้านรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น พบว่ามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 6,550 บาท โดยร้อยละ 59.5 มีรายได้ระหว่าง 3,000 – 6,000 บาท รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 27 มีรายได้ระหว่าง 6,001 – 9,000 บาท ส่วนกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท มีร้อยละ 3.25 เท่านั้น

4.2 สภาพการทำงาน

ในการศึกษาสภาพการทำงานของผู้ทำงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ จะประกอบไปด้วย การศึกษาถึงลักษณะของการเข้าถึงงาน ประเภทของงาน ชั่วโมงการทำงาน สถานที่ทำงาน การกำหนดค่าตอบแทน ความสม่ำเสมอของงาน รวมไปถึงปัญหาที่เกิดในการทำงาน โดยสามารถ จำแนกประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.6 ลักษณะของการเข้าถึงงาน จำแนกตามความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40

ลักษณะของการเข้าถึงงาน	ความต้องการสมัครประกันสังคม มาตรา 40					รวม
	ไม่ต้องการ	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
เป็นผู้ผลิตและจำหน่าย	1 (0.74)	9 (6.67)	39 (28.89)	62 (45.93)	24 (17.78)	135 (33.75)
รับงานด้วยตนเอง	1 (1.69)	2 (3.39)	20 (33.90)	30 (50.85)	6 (10.17)	59 (14.75)
รับงานผ่านผู้รับเหมาช่วง	0 (0)	1 (2.86)	7 (20.00)	21 (60.00)	6 (17.14)	35 (8.75)
รับงานผ่านกลุ่ม	0 (0)	2 (1.20)	31 (18.67)	94 (54.97)	44 (25.73)	171 (42.75)
รวม	2 (0.5)	14 (3.5)	97 (24.25)	207 (51.75)	80 (20)	400 (100)

ที่มา : การสำรวจ

สำหรับลักษณะของการเข้าถึงงานจะถูกแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะคือ เป็นผู้ผลิต และจำหน่ายเอง เป็นผู้รับงานมาทำด้วยตนเองจากเจ้าของกิจการ เป็นผู้รับงานมาทำผ่านผู้รับเหมาช่วง และเป็นผู้รับงานผ่านกลุ่ม จากตารางที่ 4.6 พบว่าร้อยละ 42.75 ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ที่รับงานมาทำที่บ้านผ่านกลุ่ม ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของผู้ที่ประกอบอาชีพในลักษณะเดียวกัน อาจมีสมาชิกอยู่ ภายชุมชนเดียวกัน หรือชุมชนใกล้เคียง เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผลิตสินค้าจากวัตถุดิบในท้องถิ่น หรืออาจเป็นกลุ่มที่ถูกรวมเป็นครั้งคราว เป็นต้น รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 33.75 คือผู้ทำงานที่บ้าน ในฐานะที่เป็นผู้ผลิตและจำหน่ายด้วยตนเอง และมีเพียงร้อยละ 8.75 ที่เป็นผู้รับงานมาทำที่บ้านผ่านผู้รับเหมาช่วง

นอกจากนั้นในตารางที่ 4.7 แสดงถึงรายละเอียดในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามจากการที่ได้จำแนกประเภทของงานออกเป็น งานตัดเย็บเสื้อผ้า งานทำเฟอร์นิเจอร์ ทอผ้า และการผลิตสินค้าอื่นๆ เช่น โคมไฟกระดาษสา ที่รองแก้ว กระเป๋จากสาต เป็นต้น พบว่างานที่ผู้ตอบแบบสอบถามทำมากที่สุด คือ งานตัดเย็บเสื้อผ้า คิดเป็นร้อยละ 39.3 รองลงมา คือ การผลิตสินค้าอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 35.3 ส่วนสถานที่ทำงานนั้นพบว่ามีส่วนสองสถานที่หลักที่ผู้ตอบแบบสอบถามใช้เป็นที่ทำงาน คือ ร้อยละ 64.8 ทำงานภายในที่อยู่อาศัยของตนเอง รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 34 ทำงานในสถานที่ของกลุ่ม ซึ่งอาจเป็นที่อยู่อาศัยของหัวหน้ากลุ่ม หรือสถานที่ส่วนกลางของชุมชน

เมื่อพิจารณาถึงความสม่ำเสมอของงานที่ทำพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีงานทำอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมากกว่าครึ่งหนึ่งมีระดับความสม่ำเสมอของงานที่ไม่สามารถระบุอย่างชัดเจนได้ เนื่องจากขึ้นอยู่กับความเร็วของการทำงานในแต่ละรอบ รองลงมา มีระดับความสม่ำเสมอในการได้รับงานมาทำประมาณ 2 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยส่วนใหญ่จะเป็นงานที่ถูกกำหนดเวลาส่งงานจากผู้ว่าจ้าง

สำหรับเรื่องค่าตอบแทนนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามมีเกณฑ์การรับค่าตอบแทนเป็นรายชิ้น คิดเป็นร้อยละ 96 โดยค่าตอบแทนนั้นจะถูกกำหนดโดยผู้ว่าจ้าง นอกจากนี้เมื่อกล่าวถึงระยะเวลาในการทำงานในแต่ละวันพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 88 ทำงานวันละ 5 – 8 ชั่วโมง รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 8 ทำงานวันละ 1-4 ชั่วโมง และมีเพียงร้อยละ 5 ที่ทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมงต่อวัน

ตารางที่ 4.7 รายละเอียดของงานที่ผู้ทำงานที่บ้านทำ

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทของงานที่ทำ		
ตัดเย็บเสื้อผ้า	157	39.25
ทำเฟอร์นิเจอร์/จักสาน	59	14.75
ทอผ้า	43	10.75
ผลิตภัณฑ์อื่นๆ	141	35.25
สถานที่ทำงาน		
ภายในที่อยู่อาศัยของตนเอง	259	64.75
สถานที่ที่ผู้จ้างจัดไว้ให้	-	-
สถานที่ของกลุ่ม	136	34
อื่นๆ	5	1.25
ความสม่ำเสมอของงาน		
ไม่สม่ำเสมอ	25	6.25
1 ครั้ง ต่อสัปดาห์	54	13.50
2 ครั้ง ต่อสัปดาห์	79	19.75
3 ครั้ง ต่อสัปดาห์	13	3.25
เดือนละครั้ง	1	0.25
อื่นๆ	228	57
ค่าตอบแทนจากการทำงาน		
รายชิ้น	384	96
รายวัน	9	2
รายเดือน	0	0
อื่นๆ	7	2
ระยะเวลาในการทำงานต่อวัน		
1 – 4 ชั่วโมง	30	8
5 – 8 ชั่วโมง	351	88
9 – 12 ชั่วโมง	10	3
มากกว่า 12 ชั่วโมง	9	2
รวม	400	100

ที่มา : การสำรวจ

ตารางที่ 4.8 ปัญหาจากการทำงานของผู้ทำงานที่บ้าน

ลักษณะของการทำงาน	ปัญหาด้านความ มั่นคงในการทำงาน		ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม และความปลอดภัย ในการทำงาน		ปัญหาด้านสวัสดิการ ในการทำงาน		รวม
	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	
1. ผู้ผลิตและจำหน่าย	134 (99.26)	1 (0.74)	48 (35.56)	87 (64.44)	128 (94.81)	7 (5.19)	135 (100)
2. รับงานด้วยตนเอง	58 (98.31)	1 (1.69)	6 (10.17)	53 (89.83)	5 (8.47)	54 (91.53)	59 (100)
3. รับงานผ่านผู้รับเหมาช่วง	29 (82.86)	6 (17.14)	8 (22.86)	27 (77.14)	5 (14.29)	30 (85.71)	35 (100)
4. รับงานผ่านกลุ่ม	160 (93.57)	11 (6.43)	53 (30.99)	118 (69.01)	12 (7.02)	159 (92.98)	171 (100)
รวม	381 (95.25)	19 (4.75)	115 (28.75)	285 (71.25)	150 (37.5)	250 (62.5)	400 (100)

ที่มา : การสำรวจ

สำหรับปัญหาในการทำงานนั้น แบ่งออกเป็น 3 ปัญหาหลัก คือ ปัญหาด้านความมั่นคงในการทำงาน ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม และความปลอดภัยในการทำงาน และปัญหาด้านสวัสดิการในการทำงาน จากตารางที่ 4.8 จะเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประสบปัญหาใน 2 ด้าน คือ ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม และความปลอดภัยในการทำงาน และปัญหาด้านสวัสดิการในการทำงาน สำหรับการประสบปัญหาด้านสภาพแวดล้อม และความปลอดภัยในการทำงานนั้น พบว่ามีผู้ประสบปัญหาดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 71.25 ซึ่งเมื่อพิจารณาผู้ประสบปัญหาจำแนกตามลักษณะการทำงาน ก็พบว่าลักษณะการทำงานที่มีสัดส่วนผู้ประสบปัญหาสภาพแวดล้อม และความปลอดภัยในการทำงานมากที่สุด คือ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้รับงานโดยตรงจากเจ้าของกิจการ มีสัดส่วนร้อยละ 89.8 รองลงมาคือ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้รับงานผ่านผู้รับเหมาช่วง คิดเป็นร้อยละ 77.1 โดยที่กลุ่มที่เป็นผู้ผลิต และจำหน่ายด้วยตนเองนั้นประสบปัญหาสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงานน้อยที่สุด ส่วนปัญหาด้านสวัสดิการในการทำงานนั้น พบว่ามีผู้ประสบปัญหาร้อยละ 62.5 โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่รับงานผ่านกลุ่ม มีสัดส่วนของผู้ประสบปัญหาด้านสวัสดิการในการ

ทำงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.45 ของจำนวนผู้ทำงานที่บ้านที่รับงานผ่านกลุ่ม รองลงมาคือผู้ที่รับงานด้วยตนเองจากเจ้าของกิจการ คิดเป็นร้อยละ 91.53

4.3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับสวัสดิการด้านสุขภาพ และการประกันสังคมมาตรา 40

ตารางที่ 4.9 ข้อมูลสวัสดิการคุ้มครองด้านสุขภาพ และการประกันสังคมมาตรา 40 ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
สวัสดิการคุ้มครองด้านสุขภาพ		
1.หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า	356	89
2.ประกันสังคม มาตรา 39	1	0.25
3.สวัสดิการจากคู่สมรส	3	0.75
4.ประกันสุขภาพเอกชน	-	-
5.อื่นๆ	40	10
การรู้จักประกันสังคม มาตรา 40		
ไม่รู้จัก	79	45
รู้จัก	21	55
ทัศนคติต่อการประกันสังคม		
มีทัศนคติที่ไม่ดี	4	1
มีทัศนคติที่ดี	396	99
รวม	400	100

ที่มา : การสำรวจ

ในการเก็บข้อมูลสวัสดิการคุ้มครองด้านสุขภาพนั้น จะให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกสวัสดิการที่ได้รับ ซึ่งสามารถเลือกได้มากกว่า 1 ตัวเลือก ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับสวัสดิการคุ้มครองด้านสุขภาพเพียงอย่างเดียว คือ หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า คิดเป็นร้อยละ 89 รองลงมา คือการได้รับหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าร่วมกับสวัสดิการอื่นๆ เช่น สวัสดิการชุมชนวันละบาท สวัสดิการสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นต้น

สำหรับการสำรวจการรู้จักประกันสังคม มาตรา 40 นั้นพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นไม่ต่างกันมากนัก โดยร้อยละ 55 รู้จักประกันสังคมมาตรา 40 ส่วนอีกร้อยละ 45 ไม่รู้จัก ซึ่งจากการสอบถามข้อมูลพบว่าส่วนใหญ่รู้จักประกันสังคมมาตรา 40 เพียงผิวเผินเท่านั้น โดยที่ยังคงมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในรายละเอียดของการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ส่วนทัศนคติ

ที่มีต่อการประกันสังคมนั้น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 99 มีทัศนคติที่ดีต่อการประกันสังคม แม้ว่าไม่เคยใช้บริการของหน่วยงานประกันสังคมมาก่อนก็ตาม มีเพียงร้อยละ 1 เท่านั้นที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการประกันสังคม

4.4 ผลการศึกษาความคาดหวังต่อสวัสดิการที่จะได้รับการสมัครประกันสังคมมาตรา 40

ในการศึกษาสวัสดิการที่คาดหวังว่าจะได้รับการสมัครประกันสังคม มาตรา 40 นั้นจะให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกระดับคาดหวังของตนต่อสวัสดิการที่จะได้รับหากสมัครประกันสังคม มาตรา 40 มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

จากตารางที่ 4.10 พบว่ามีสวัสดิการ 9 ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป สามารถสรุปอธิบายได้ดังนี้

1. มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด ต่อการได้รับความรู้และการประชาสัมพันธ์จากเจ้าหน้าที่ โดยมีสัดส่วนร้อยละ 49
2. มีความคาดหวังในระดับมาก ที่จะให้ผู้มีอายุมากกว่า 60 ปี สามารถสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ได้ มีสัดส่วนร้อยละ 46.75
3. มีความคาดหวังในระดับมาก ต่อการได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้กรณีเจ็บป่วย คิดเป็นร้อยละ 54.5
4. มีความคาดหวังในระดับมาก ต่อการได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้กรณีทุพพลภาพ คิดเป็นร้อยละ 52
5. มีความคาดหวังในระดับมาก ต่อการได้รับเงินช่วยเหลือกรณีที่มีบุตร คิดเป็นร้อยละ 32.5
6. มีความคาดหวังในระดับมาก ต่อการได้รับเงินค่าทำศพ คิดเป็นร้อยละ 55.25
7. มีความคาดหวังในระดับมาก ต่อการได้รับเงินสงเคราะห์กรณีเสียชีวิต คิดเป็นร้อยละ 51.5
8. มีความคาดหวังในระดับมาก ต่อการได้รับเงินช่วยเหลือค่าเดินทางไปรักษาพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 45.25
9. มีความคาดหวังในระดับมาก ต่อการได้รับเงินช่วยเหลือค่ายานอนหลับยาลึกแห่งชาติ คิดเป็นร้อยละ 67.25

ส่วนสวัสดิการที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่คาดหวังว่าจะได้รับเลย คือ เงินทดแทนการขาดรายได้เมื่อคลอดบุตร เนื่องจากข้อกำหนดด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีผลต่อความคาดหวังในสวัสดิการในการคลอดบุตร

ตารางที่ 4.10 ระดับความคาดหวังต่อสวัสดิการที่จะได้รับการสมัครประกันสังคมมาตรา 40

สวัสดิการ	ระดับความคาดหวัง					รวม
	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
1. อนุญาตให้ผู้มีอายุเกิน 60 ปี สามารถสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ได้	1 (0.25)	2 (0.5)	72 (18)	187 (46.75)	138 (34.50)	400 (100)
2. การได้รับความรู้ และการประชาสัมพันธ์จากเจ้าหน้าที่	1 (0.25)	2 (0.5)	39 (9.75)	162 (40.5)	196 (49)	400 (100)
3. เงินทดแทนการขาดรายได้กรณีเจ็บป่วย	1 (0.25)	1 (0.25)	7 (1.75)	218 (54.5)	173 (43.25)	400 (100)
4. เงินทดแทนการขาดรายได้เมื่อคลอดบุตร	222 (55.5)	73 (18.25)	16 (4)	38 (9.5)	51 (12.75)	400 (100)
5. เงินทดแทนการขาดรายได้กรณีทุพพลภาพ	0 (0.00)	5 (1.25)	14 (3.5)	208 (52)	173 (43.25)	400 (100)
6. เงินช่วยเหลือ กรณีที่มีบุตร	30 (7.5)	52 (13)	75 (18.75)	130 (32.5)	113 (28.25)	400 (100)
7. เงินค่าทำศพ	0 (0)	0 (0)	11 (2.75)	221 (55.25)	168 (42)	400 (100)
8. เงินสงเคราะห์กรณีเสียชีวิต	0 (0)	1 (0.25)	43 (10.75)	206 (51.5)	150 (37.5)	400 (100)
9. เงินช่วยเหลือค่าเดินทางไปรักษาพยาบาล	1 (0.25)	18 (4.5)	138 (34.5)	181 (45.25)	62 (15.5)	400 (100)
10. เงินช่วยเหลือค่ายานอวกาศหลักแห่งชาติ	0 (0)	0 (0)	34 (8.5)	269 (67.25)	97 (24.25)	400 (100)

ที่มา : การสำรวจ

นอกจากนั้นสำหรับการเลือกรับเงินในกรณีชราภาพที่แสดงในตาราง 4.11 จะเห็นได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 42.3 เลือกที่จะรับเงินในรูปแบบที่แบ่งสรรกันระหว่างทั้งเงินบำนาญและบำนาญ รองลงมาประมาณร้อยละ 40 เลือกรับเงินในรูปแบบของเงินบำนาญชราภาพ

ตารางที่ 4.11 ทางเลือกในการรับเงินกรณีชราภาพ

การเลือกรับเงินกรณีชราภาพ	จำนวน	ร้อยละ
บำนาญชราภาพ	73	18.25
บำนาญชราภาพ	158	39.50
บำนาญ และบำนาญ	169	42.25
รวม	400	100

ที่มา : การสำรวจ

4.5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการตัดสินใจเข้าร่วมประกันสังคม มาตรา 40

ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการตัดสินใจเข้าร่วมประกันสังคม มาตรา 40 ของผู้ทำงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ จะทำการศึกษาโดยใช้แบบจำลอง ordered logit และ ordered probit และประมาณค่าโดยวิธี Maximize likelihood มีผลการศึกษาดังนี้

4.5.1 การประมาณค่าด้วยแบบจำลอง Ordered logit

จากตาราง 4.12 แสดงผลการประมาณค่าด้วยแบบจำลอง ordered logit ภายใต้ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 สามารถอธิบายได้ ดังนี้

ปัจจัยลักษณะทางสังคมและประชากร ที่มีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ได้แก่ จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ และระดับของภาระหนี้สิน โดยเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์พบว่าต่างก็มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรเหล่านี้จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของระดับการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือถ้าจำนวนผู้อยู่ในอุปการะเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้มีการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ในระดับที่สูงขึ้น เช่นเดียวกันหากมีระดับหนี้สินที่มีผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตมากขึ้น ก็จะส่งผลให้มีความต้องการสมัครประกันสังคม ในระดับที่สูงขึ้น

ปัจจัยด้านปัญหาในการทำงาน พบว่าการประสบปัญหาความมั่นคงในการทำงานเป็นเพียงปัจจัยปัญหาเดียวที่มีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ของกลุ่มตัวอย่าง และยังมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอีกด้วย

ปัจจัยความคาดหวังต่อสวัสดิการที่จะได้รับการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลคือ คือ ความคาดหวังที่จะให้ผู้มีอายุมากกว่า 60 ปีสามารถสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ได้ ความคาดหวังที่จะได้รับความรู้ และการประชาสัมพันธ์จากเจ้าหน้าที่ ความคาดหวังที่จะได้รับเงินสงเคราะห์กรณีเสียชีวิต และความคาดหวังที่จะได้รับช่วยเหลือค่ายานอกบัญชีหลักแห่งชาติ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนแต่เป็นตัวแปรเชิงบวก นั่นคือหากความคาดหวังในด้านต่างๆ เหล่านี้เพิ่มขึ้น ระดับของการตัดสินใจที่จะสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการตัดสินใจเข้าร่วมประกันสังคม มาตรา 40 ของผู้ทำงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยแบบจำลอง Ordered Logit

ปัจจัย	Coefficient	Z	p> Z
ด้านลักษณะทางสังคมและประชากร			
1. อายุ	-0.1603553	-1.05	0.294
2. เพศ	-0.1878575	-0.45	0.652
3. สถานภาพสมรส	0.0972817	0.51	0.613
4. จำนวนภาระเลี้ยงดู	0.5175169	4.22	0*
5. อาชีพหลัก	0.0797068	0.36	0.718
6. รายได้	0.0728828	0.48	0.631
7. ระดับของภาระหนี้สิน	0.4759217	2.88	0.004*
8. ความสามารถในการจ่ายเงินสมทบ	0.2244198	0.32	0.749
9. ทักษะติดต่อการจ่ายเงินสมทบ และการได้รับความคุ้มครองจากการประกันสังคม	1.0786960	0.97	0.331
ด้านปัญหาในการทำงาน			
10. ปัญหาด้านความมั่นคงในการทำงาน	1.564829	2.42	0.016*
11. ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน	0.0355731	0.14	0.887
12. ปัญหาด้านสวัสดิการในการทำงาน	0.3848825	1.64	0.101
ความคาดหวังต่อสวัสดิการที่จะได้รับ			
13. ให้ผู้มีอายุเกิน 60 ปีสามารถสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ได้*	0.58713	2.96	0.003*
14. การได้รับความรู้ และประชาสัมพันธ์จากเจ้าหน้าที่*	0.84491	4.27	0*
15. เงินทดแทนการขาดรายได้กรณีเจ็บป่วย	-0.18018	-0.66	0.508
16. เงินทดแทนการขาดรายได้เมื่อคลอดบุตร	-0.00493	-0.05	0.961

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการตัดสินใจเข้าร่วมประกันสังคม มาตรา 40 ของผู้ทำงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยแบบจำลอง Ordered Logit (ต่อ)

ปัจจัย	Coefficient	Z	p> Z
17. เงินทดแทนการขาดรายได้กรณีทุพพลภาพ	0.22261	0.96	0.339
18. เงินช่วยเหลือ กรณีที่มีบุตร	0.19406	1.67	0.094
19. เงินค่าทำศพ	-0.49758	-1.69	0.09
20. เงินสงเคราะห์กรณีเสียชีวิต	0.5785	2.31	0.021*
21. เงินช่วยเหลือค่าเดินทางไปรักษาพยาบาล	0.32335	1.75	0.08
22. เงินช่วยเหลือค่ายานอภัยภูชียาหลักแห่งชาติ	0.69714	2.43	0.015*
23. การเลือกรับเงินกรณีชราภาพ	-0.0007	0	0.996

ที่มา : จากการคำนวณ

4.5.2 การประมาณค่าด้วยแบบจำลอง Ordered probit

จากตารางที่ 4.13 แสดงผลการประมาณค่าด้วยแบบจำลอง Ordered Probit ภายใต้ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 พบว่าให้ผลเช่นเดียวกับการประมาณค่าโดยวิธี Ordered Logit นั่นคือ

ปัจจัยลักษณะทางสังคมและประชากร ที่มีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ได้แก่ จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ และระดับของภาระหนี้สิน โดยต่างมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการเปลี่ยนแปลงของระดับการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40

ปัจจัยด้านปัญหาในการทำงาน พบว่าการประสบปัญหาความมั่นคงในการทำงานเป็นปัญหาเดียวที่มีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยความคาดหวังต่อสวัสดิการที่จะได้รับการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 พบว่าปัจจัยที่มีนัยสำคัญคือ ความคาดหวังที่จะให้ผู้มีอายุมากกว่า 60 ปีสามารถสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ได้ ความคาดหวังที่จะได้รับความรู้ และการประชาสัมพันธ์จากเจ้าหน้าที่ ความคาดหวังที่จะได้รับเงินสงเคราะห์กรณีเสียชีวิต และความคาดหวังที่จะได้รับช่วยเหลือค่ายานอภัยภูชียาหลักแห่งชาติ ซึ่งล้วนแต่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก ที่แสดงว่าการเปลี่ยนแปลงของระดับความคาดหวังต่อสวัสดิการนั้นๆ จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของระดับการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการตัดสินใจเข้าร่วมประกันสังคมมาตรา 40 ของผู้ทำงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยแบบจำลอง Ordered Probit

ปัจจัย	Coefficient	Z	p> Z
ด้านลักษณะทางสังคมและประชากร			
1. อายุ	-0.1091053	-1.27	0.205
2. เพศ	-0.0934914	-0.38	0.702
3. สถานภาพสมรส	-0.0356119	-0.34	0.737
4. จำนวนภาระเลี้ยงดู	0.2474842	3.66	0*
5. อาชีพหลัก	0.0388605	0.32	0.747
6. รายได้	0.0548249	0.64	0.524
7. ภาระหนี้สิน	0.2589721	2.81	0.005*
8. ความสามารถในการจ่ายเงินสมทบ	-0.0614027	-0.16	0.877
9. ทักษะคิดต่อการได้รับความคุ้มครองจากการประกันสังคม	0.5231752	0.91	0.362
ด้านปัญหาในการทำงาน			
10. ปัญหาด้านความมั่นคงในการทำงาน	0.9271277	2.48	0.013*
11. ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยในการทำงาน	0.0324606	0.23	0.817
12. ปัญหาด้านสวัสดิการในการทำงาน	0.2561226	1.95	0.051
ด้านสิทธิประโยชน์และข้อเสนอแนะ			
13. ให้ผู้มีอายุเกิน 60 ปีสามารถสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ได้	0.2973383	2.74	0.006*
14. การได้รับความรู้ และประชาสัมพันธ์จากเจ้าหน้าที่	0.4854625	4.56	0*
15. เงินทดแทนการขาดรายได้กรณีเจ็บป่วย	-0.1673828	-1.11	0.267
16. เงินทดแทนการขาดรายได้เมื่อคลอดบุตร	-0.0323489	-0.57	0.568
17. เงินทดแทนการขาดรายได้กรณีทุพพลภาพ	0.1709999	1.31	0.19
18. เงินช่วยเหลือ กรณีที่มีบุตร	0.1005681	1.62	0.105
19. เงินค่าทำศพ	-0.298256	-1.81	0.07
20. เงินสงเคราะห์กรณีเสียชีวิต*	0.3208955	2.3	0.022*
21. เงินช่วยเหลือค่าเดินทางไปรักษาพยาบาล	0.1592449	1.58	0.114
22. เงินช่วยเหลือค่ายานอกรับประกันภัยหลักแห่งชาติ*	0.3537015	2.28	0.022*
23. การเลือกรับเงินกรณีชราภาพ	0.0004894	0.01	0.995

ที่มา : จากการคำนวณ

4.6 การวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal effect)

การวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่มเป็นการแสดงถึงโอกาสความน่าจะเป็นที่จะเกิดระดับความต้องการในการสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ในระดับต่างๆ โดยพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอธิบายต่างๆว่าจะส่งผลให้ความต้องการสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ในระดับต่างๆเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร โดยในการอธิบายผลการวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่มนี้ เพื่อให้สะดวกต่อการทำความเข้าใจจะแบ่งระดับของความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 (Y) ออกเป็น 2 ระดับใหญ่ๆ คือ ความต้องการในระดับต่ำ คือ กรณีที่เลือกตอบว่าไม่มีความต้องการสมัครเลย ไปจนถึงมีความต้องการสมัครในระดับปานกลาง ($Y=1, Y=2, Y=3$) และความต้องการระดับสูง กรณีที่เลือกตอบว่ามีความต้องการสมัครประกันสังคมในระดับมากและมากที่สุด ($Y=4, Y=5$) ซึ่งสามารถอธิบายผลกระทบต่อโอกาสที่จะเกิดแต่ละทางเลือกของตัวแปรตามได้ดังนี้

4.6.1 การวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่มจากแบบจำลอง Ordered logit

จากตารางที่ 4.14 จะเห็นว่าภายใต้ระดับนัยสำคัญ 0.05 เมื่อพิจารณาความต้องการสมัครประกันสังคมในระดับต่ำ ซึ่งคือ $Y = 1, Y = 2$ และ $Y = 3$ จะเห็นว่าตัวแปรที่มีนัยสำคัญทุกตัวมีเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์เป็นลบ แสดงถึงทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่ตรงกันข้ามกับโอกาสที่จะเกิดการตัดสินใจสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในระดับต่ำ แต่สำหรับความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในระดับสูง ซึ่งคือ $Y = 4$ และ $Y = 5$ นั้น พบว่าปัจจัยที่มีนัยสำคัญล้วนแล้วแต่เป็นตัวแปรในเชิงบวก กล่าวคือเมื่อปัจจัยที่มีนัยสำคัญดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อโอกาสที่จะเกิดการตัดสินใจสมัครประกันสังคมในระดับสูงเพิ่มขึ้นเช่นกัน จึงสามารถสรุปได้ว่าโอกาสที่กลุ่มตัวอย่างจะตัดสินใจสมัครประกันสังคมมาตรา 40 มีแนวโน้มที่จะมีระดับความต้องการที่เพิ่มขึ้น ตามการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอธิบาย

ตารางที่ 4.14 ผลกระทบส่วนเพิ่มจากการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง Ordered logit สำหรับความน่าจะเป็นที่จะเกิดการตัดสินใจสมัครประกันสังคม
มาตรา 40 ในแต่ละระดับ

ปัจจัย	Pr (Y = 1)		Pr (Y = 2)		Pr (Y = 3)		Pr (Y = 4)		Pr (Y = 5)	
	dy/dx	P > z	dy/dx	P > z	dy/dx	P > z	dy/dx	P > z	dy/dx	P > z
1. ภาระเลี้ยงคูล	-0.00051	0.201	-0.0053*	0.007	-0.07541*	0	0.02902*	0.015	0.05221*	0
2. ภาระหนี้สิน	-0.00047	0.222	-0.00488*	0.025	-0.06935*	0.005	0.02669*	0.037	0.04801*	0.005
3. ปัญหาด้านความมั่นคงในการทำงาน	-0.00084	0.205	-0.00881*	0.008	-0.14552*	0	-0.10145	0.375	0.25662*	0.08
4. การเพิ่มเพดานอายุในการสมัครประกันสังคม มาตรา40	-0.00058	0.227	-0.00602*	0.024	-0.08556*	0.003	0.03292*	0.033	0.05923*	0.004
5. การได้รับความรู้และการประชาสัมพันธ์จาก เจ้าหน้าที่	-0.00083	0.196	-0.00866*	0.006	-0.12312*	0	0.04738*	0.014	0.08523*	0
6. เงินสงเคราะห์กรณีเสียชีวิต	-0.00057	0.24	-0.00593	0.052	-0.0843*	0.022	0.03244	0.065	0.05836*	0.024
7. เงินช่วยเหลือค่ายานอภัยอุบัติเหตุหลักแห่งชาติ	-0.00069	0.248	-0.00714*	0.047	-0.10159*	0.017	0.03909	0.062	0.07033*	0.017

ที่มา : การคำนวณ

4.6.2 การวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่มจากแบบจำลอง Ordered probit

จากตารางที่ 4.15 แสดงผลการวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่มจากแบบจำลอง Ordered probit ภายใต้ระดับนัยสำคัญ 0.05 จะเห็นว่ามีลักษณะเช่นเดียวกับในแบบจำลอง Ordered probit กล่าวคือตัวแปรที่มีนัยสำคัญสำหรับระดับความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในระดับต่ำ ส่วนแล้วแต่มีลักษณะเป็นตัวแปรเชิงลบ คือมีทิศทางของการเปลี่ยนแปลงที่ตรงกันข้ามกับโอกาสที่จะเกิดการตัดสินใจสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในระดับต่ำ แต่สำหรับความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในระดับสูงนั้น พบว่าปัจจัยที่มีนัยสำคัญส่วนแล้วแต่เป็นตัวแปรในเชิงบวก กล่าวคือเมื่อปัจจัยที่มีนัยสำคัญดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อโอกาสที่จะเกิดการตัดสินใจสมัครประกันสังคมในระดับสูงเพิ่มขึ้นด้วย จึงสามารถสรุปได้ว่าโอกาสที่กลุ่มตัวอย่างจะตัดสินใจสมัครประกันสังคมมาตรา 40 มีแนวโน้มที่จะมีระดับความต้องการที่เพิ่มขึ้นตามทิศทางการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรที่มีนัยสำคัญดังกล่าว

ตารางที่ 4.15 ผลกระทบส่วนเพิ่มจากการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง Ordered probit สำหรับความน่าจะเป็นที่จะเกิดการตัดสินใจสมัคร
ประกันสังคม มาตรา 40 ในแต่ละระดับ

ปัจจัย	Pr (Y = 1)		Pr (Y = 2)		Pr (Y = 3)		Pr (Y = 4)		Pr (Y = 5)	
	dy/dx	P > z	dy/dx	P > z	dy/dx	P > z	dy/dx	P > z	dy/dx	P > z
1. ภาระเลี้ยงดู	-0.00023	0.34	-0.00478*	0.026	-0.06760*	0	0.02200*	0.019	0.05061*	0*
2. ภาระหนี้สิน	-0.00024	0.35	-0.00500*	0.047	-0.07073*	0.006	0.02302*	0.039	0.05296*	0.006*
3. ปัญหาด้านความมั่นคงในการทำงาน	-0.00028	0.358	-0.00752*	0.023	-0.17411*	0	-0.09548	0.355	0.27739*	0.049*
4. การเพิ่มเพดานอายุในการสมัครประกันสังคม มาตรา 40	-0.00027	0.358	-0.00574	0.051	-0.08121*	0.007	0.02643*	0.042	0.06081*	0.007*
5. การได้รับความรู้ และการประชาสัมพันธ์จาก เจ้าหน้าที่	-0.00045	0.33	-0.00938*	0.016	-0.13260*	0	0.04315*	0.012	0.09928*	0*
6. เงินสงเคราะห์กรณีเสียชีวิต	-0.00030	0.358	-0.00620	0.075	-0.08765*	0.023	0.02852	0.068	0.06563*	0.024*
7. เงินช่วยเหลือค่ายานอภยูชียาหลักแห่งชาติ	-0.00033	0.368	-0.00683	0.077	-0.09661*	0.024	0.03144	0.066	0.07233*	0.025*

ที่มา : การคำนวณ

4.7 การเปรียบเทียบระหว่างแบบจำลอง Ordered Logit และแบบจำลอง Ordered Probit

การศึกษานี้ได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลอง Ordered Logit และแบบจำลอง Ordered Probit ซึ่งแบบจำลองทั้งสองนั้นได้แสดงระดับนัยสำคัญของตัวแปรอธิบายที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคมมาตรา 40 โดยผลจากการประมาณค่าโดยวิธีทั้งสองแสดงในตารางที่ 4.16 ดังนี้

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบค่าคาดการณ์ และเกณฑ์การคัดเลือกตัวแบบระหว่างแบบจำลอง

Ordered logit และแบบจำลอง Ordered probit

ระดับความต้องการสมัคร ประกันสังคม มาตรา 40 (Y)	Ordered Logit		Ordered Probit	
	%correct	%incorrect	%correct	%incorrect
1	0	100	50	50
2	21.43	78.57	7.14	92.86
3	79.38	20.62	71.13	28.87
4	129.47	-29.47	137.68	-37.68
5	65	35	55	45
AIC	1.880625641		1.906892755	
BIC	2.150049498		2.176316612	
HQC	1.987320985		2.013588099	

ที่มา : จากการคำนวณ

ในการเปรียบเทียบการประมาณค่าของแบบจำลองนั้นจะพิจารณาจากค่า Akaike's Information Criterion, Schwartz's Bayesian Information Criterion และ Hannan–Quinn information criterion โดยแบบจำลองที่ให้ค่า AIC BIC และ HQC ต่ำที่สุด คือแบบจำลองที่ประมาณค่าทางสถิติได้เหมาะสมที่สุด จากตารางที่ 4.16 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสัดส่วนความถูกต้องของการประมาณค่าระหว่างแบบจำลอง ordered logit และแบบจำลอง ordered probit จะเห็นว่า การประมาณค่าจากทั้งแบบจำลองทั้งสองมีสัดส่วนความถูกต้องของข้อมูล และประสิทธิภาพในการคำนวณผลแตกต่างกันไปในแต่ละระดับของตัวแปรตาม (Y) โดยที่ความต้องการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ในระดับ 1 และ 4 นั้นแบบจำลอง ordered probit มีสัดส่วนการประมาณค่าที่ถูกต้องมากกว่าแบบจำลอง ordered logit แต่ที่ระดับ 2 ระดับ 3 และระดับ 5 แบบจำลอง ordered logit กลับมีความสามารถในการประมาณค่าในสัดส่วนที่ถูกต้องมากกว่าแบบจำลอง ordered probit ซึ่งเมื่อพิจารณาเกณฑ์การเลือกตัวแบบทั้ง 3 พบว่าแบบจำลอง ordered logit มีค่า AIC เท่ากับ 1.88 ค่า BIC เท่ากับ 2.15 และค่า HQC เท่ากับ 1.99 ส่วนแบบจำลอง ordered probit

มีค่า AIC เท่ากับ 1.91 ค่า BIC เท่ากับ 2.18 และค่า HQC เท่ากับ 2.01 จะเห็นว่าเกณฑ์การเลือกตัวแบบทั้งสามในแบบจำลอง ordered logit มีค่าต่ำกว่า ในแบบจำลอง ordered probit แสดงให้เห็นว่าแบบจำลอง ordered logit เป็นแบบจำลองที่เหมาะสมที่สุดในการประมาณค่าเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการตัดสินใจเข้าร่วมประกันสังคม มาตรา 40 ของผู้ทำงานที่บ้าน ในจังหวัดเชียงใหม่

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม สภาพการทำงาน ตลอดจนปัญหาในการทำงาน รวมถึงศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ของผู้ทำงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพประกันสังคมมาตรา 40 สำหรับแรงงานนอกระบบ โดยจะใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการเก็บแบบสอบถามจากผู้ทำงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ที่ยังไม่มีประกันสังคม จำนวน 400 ตัวอย่าง ในการวิเคราะห์ผลการศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม สภาพการทำงาน และปัญหาในการทำงานของผู้ทำงานที่บ้านนั้นจะนำเสนอโดยการประมาณค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ส่วนการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ของผู้ทำงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ นั้น จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลอง Ordered Logit และแบบจำลอง Ordered probit ด้วยวิธีประมาณค่าภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ในการศึกษาลักษณะทางประชากร และสังคม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง มีอายุอยู่ในช่วง 50 ถึง 59 ปี เป็นผู้สมรสแล้ว และมีการศึกษาในระดับประถมศึกษา โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีภาระเลี้ยงดูจำนวน 1 คน และมักเป็นผู้มีหนี้สินอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้รายในชีวิตประจำวันพอสมควร เมื่อพิจารณาถึงภาระหนี้สินเหล่านั้น พบว่า เป็นหนี้สินที่กู้มาเพื่อการใช้รายในครอบครัว และเพื่อเป็นทุนในการทำงาน หนี้สินเหล่านี้จึงหมดไปได้ยากเนื่องจากเป็นเงินที่ถูกใช้เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการทำงาน ส่วนรายได้นั้นพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเดือนละ 6,550 บาท ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 3,000 ถึง 6,000 บาท

สำหรับสภาพการทำงานนั้น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้รับงานมาทำที่บ้านผ่านทางกลุ่ม ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของผู้มีความสามารถที่จะผลิตสินค้าในลักษณะเดียวกัน โดยประเภทของงานที่มีสัดส่วนของผู้ทำมากที่สุด คือ งานตัดเย็บเสื้อผ้า ด้วยลักษณะของการรวมกลุ่มรับงานมาทำนั้น ทำให้สามารถที่จะผลิตงานได้ครั้งละมากๆ จึงไม่ประสบปัญหาการขาดช่วงของงาน รวมถึงเนื่องจากการรวมกลุ่ม และเป็นผู้ผลิตในลักษณะที่เป็นการทำงานจ้างตนเอง

จึงมีอำนาจในการต่อรอง หรือร่วมตกลงกับผู้ว่าจ้างในเรื่องของระยะเวลาการทำงาน และส่งมอบงานที่เหมาะสม รวมถึงสามารถกำหนดวันหยุดได้ด้วยตนเอง แตกต่างจากผู้ที่ทำงานที่บ้านที่รับงานโดยตรงจากเจ้าของกิจการ และผู้รับงานผ่านผู้รับเหมาช่วง ที่ส่วนใหญ่จะถูกกำหนดวันส่งมอบงานโดยผู้ว่าจ้างเพียงฝ่ายเดียว ส่วนปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องประสบนั้นมี 2 ด้าน คือ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยในการทำงาน อันเป็นผลมาจากลักษณะของการทำงานที่บ้านที่ผู้ทำงานต้องเป็นผู้ดูแลทั้งการจัดหาสถานที่ และการผลิตด้วยตนเอง ดังนั้นจึงต้องรับผิดชอบต่อความเสี่ยงต่อความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น อันเป็นผลมาจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรืออุบัติเหตุจากความผิดพลาดในการทำงาน และปัญหาด้านสวัสดิการในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาก่อนได้รับสวัสดิการด้านสุขภาพ ที่พบว่าสวัสดิการด้านสุขภาพเพียงอย่างเดียวที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับคือ หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามล้วนแล้วแต่มีทัศนคติที่ดีต่อการได้รับความคุ้มครองจากการประกันสังคม แม้ว่าผลการสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับประกันสังคม มาตรา 40 จะแสดงให้เห็นว่ายังมีผู้ที่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันสังคมมาตรา 40 อีกจำนวนมาก และอาจมีข้อมูลที่ไม่เพียงพอ จึงทำให้มีผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนที่ยังไม่สามารถระบุทิศทางของความต้องการสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ได้อย่างชัดเจน

ในการศึกษาความคาดหวังต่อสวัสดิการที่จะได้รับการประกันสังคม มาตรา 40 พบว่าสวัสดิการ 9 ใน 10 ข้อที่กำหนดไว้นั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่าจะได้รับในระดับมากขึ้นไป โดยสวัสดิการที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคาดหวังว่าจะได้รับในระดับมากที่สุด คือ ความคาดหวังว่าจะได้รับความรู้ และการประชาสัมพันธ์จากเจ้าหน้าที่ แสดงให้เห็นถึงความสนใจที่จะรับข้อมูลเกี่ยวกับการประกันสังคมมาตรา 40 เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจ ส่วนสวัสดิการที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่คาดหวังว่าจะได้รับเลย คือ ความคาดหวังที่จะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้เมื่อคลอดบุตร อาจเนื่องมาจากรายการของอายุของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่วนใหญ่มีอายุเกินกว่า 40 ปีมาแล้ว จึงไม่ต้องการสวัสดิการดังกล่าว โดยความคาดหวังต่อสวัสดิการที่ยังไม่มีในประกันสังคม มาตรา 40 จะเกี่ยวข้องกับการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาล และเกี่ยวข้องกับการสร้างหลักประกันในอนาคตสำหรับผู้ที่อยู่ในการเลี้ยงดูของตน เนื่องด้วยผู้ทำงานที่บ้านไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการในกรณีดังกล่าวได้เลยเนื่องมาจากข้อจำกัดทางรายได้ของพวกเขา นอกจากนี้ในการเลือกรับเงินกรณีชราภาพพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรจะมีการจัดให้ได้รับเงินร่วมกัน 2 ลักษณะ คือทั้งที่เป็นเงินบำเหน็จ และเงินบำนาญ

ส่วนผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ของผู้ทำงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ ที่ทำการศึกษโดยใช้แบบจำลอง Ordered Logit และ Ordered Probit นั้น ผลจากค่าเกณฑ์การคัดเลือกตัวแบบ พบว่าแบบจำลอง Ordered Logit เป็นแบบจำลองที่เหมาะสมในการประมาณค่าที่สุด โดยผลการประมาณค่าพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 คือ ความคาดหวังที่จะให้ผู้มีอายุมากกว่า 60 ปี สามารถสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ความคาดหวังต่อการได้รับความรู้และการประชาสัมพันธ์จากเจ้าหน้าที่ จำนวนผู้อยู่ในอุปการะ ระดับของภาระหนี้สิน การประสบปัญหาด้านความมั่นคงในการทำงาน ความคาดหวังที่จะได้รับเงินสงเคราะห์กรณีเสียชีวิต และความคาดหวังที่จะได้รับเงินช่วยเหลือค่ายานอภัยชีวะหลักแห่งชาติ เมื่อพิจารณาจำแนกตามด้านใหญ่ๆของแต่ละปัจจัย พบว่าสำหรับปัจจัยทางสังคม และประชากรนั้น ความแตกต่างทางประชากรไม่ได้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40 เลย แต่เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว ที่มีผลต่อระดับความต้องการสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ส่วนปัจจัยด้านปัญหาจากการทำงานที่มีนัยสำคัญซึ่งคือ การประสบปัญหาความมั่นคงในการทำงาน จะเกี่ยวข้องกับทัศนคติของผู้ทำงานที่บ้านแต่ละคนที่มีต่อการทำงานและรายได้ของตน ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล แสดงให้เห็นว่ามีตัวแปรทางจิตวิทยาที่แฝงอยู่ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40

5.2 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1. จากการอภิปรายผลการศึกษาทำให้พบนัยของปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหาที่เกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูล ด้วยความไม่เข้าใจเกี่ยวกับข้อกำหนดเรื่องระยะเวลา การจ่ายเงินสมทบ และการได้รับสิทธิประโยชน์ ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนยังไม่สามารถแสดงความต้องการสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ในทิศทางที่ชัดเจนได้ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจึงควรหมั่นเข้ามาลงพื้นที่เพื่อให้ความรู้ และเป็นการสร้างความคุ้นเคยกับคนในชุมชน เพื่อให้การส่งผ่านข้อมูลระหว่างกันมีประสิทธิภาพ หรือควรมีการประสานงานร่วมกับตัวแทนของคนในชุมชน เพื่อให้ช่วยดูแลรับผิดชอบเรื่องการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการประกันสังคม มาตรา 40 เนื่องจากเป็นผู้ที่คุ้นเคยกันในชุมชน ทำให้คนในชุมชนสะดวกในที่จะสอบถาม และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้มีประสิทธิภาพมากกว่า

2. จากผลการศึกษาทำให้ทราบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นั้นไม่ประสบปัญหาการทำงานหนัก และการขาดช่วงของงาน เนื่องจากเป็นผู้ที่เข้าถึงงานในลักษณะที่เป็นการรวมกลุ่ม จึงควรมีการสนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายในกลุ่มผู้ที่ทำงานที่บ้านในแต่ละกลุ่มอาชีพ หรือ

ชุมชน เพื่อสร้างอำนาจการต่อรองและสิทธิในการตัดสินใจร่วมกันกับผู้ว่าจ้าง เพื่อลดปัญหาการทำงานหนักเพราะการเร่งทำงานของผู้ทำงานที่บ้าน

3. จากการศึกษาที่พบว่าเนื่องด้วยผู้ทำงานที่บ้านต้องดูแลการผลิตด้วยตนเอง จึงส่งผลให้ต้องประสบปัญหาด้านสภาพแวดล้อม และความปลอดภัยในการทำงาน จึงควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดอบรม หรือให้ความรู้ ถึงวิธีการทำงานที่ถูกต้องเหมาะสม ทั้งขั้นตอนการทำงาน ลักษณะท่าทางในการทำงาน รวมถึงความรู้เกี่ยวกับสารเคมี และสุขภาพอนามัย อีกทั้งควรมีการเข้าไปตรวจสอบสภาพการทำงานของผู้ทำงานที่บ้าน พร้อมให้คำแนะนำที่จำเป็น ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความรู้ให้ผู้ทำงานสามารถดูแลตัวเองได้อย่างเหมาะสม เพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นเนื่องจากความไม่เหมาะสมของสภาพแวดล้อม และความปลอดภัยขณะทำงาน

4. ในส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากมีความต้องการที่จะกระตุ้นให้มีการสมัครเข้าร่วมประกันสังคม มาตรา 40 ควรพิจารณาถึงตัวแปรที่หน่วยงานสามารถเข้าไปจับต้อง หรือแก้ไขได้ นั่นคือตัวแปรด้านความคาดหวังต่อสวัสดิการที่จะได้รับการสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ซึ่งผลจากการศึกษาในครั้งนี้อาจไม่ครบถ้วน และอยู่นอกเหนือขอบความเป็นไปได้ในการตอบสนอง จึงควรมีการจัดเวทีสำหรับแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และแรงงานนอกระบบ หรือผู้สนใจ เพื่อที่จะสร้างความเข้าใจร่วมกันในขอบข่ายความเป็นไปได้ในการจัดสรรสวัสดิการ และเงินสมทบ

5.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังต่อสวัสดิการที่จะได้รับการสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ในครั้งนี้เป็นการเสนอทางเลือกให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถามโดยผู้วิจัยเป็นผู้พิจารณาข้อเสนอต่างๆ เอง ซึ่งอาจไม่ครอบคลุมความต้องการที่แท้จริงของผู้ทำงานที่บ้าน ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาถึงข้อเรียกร้อง หรือความต้องการของผู้ทำงานที่บ้าน ที่ถูกเสนอโดยตัวผู้ตอบแบบสอบถามเอง เพื่อให้เป็นแนวทางที่ถูกต้อง

2. เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา งบประมาณ และข้อมูลเกี่ยวกับประชากรที่ใช้ในการศึกษา จึงค่อนข้างมีอุปสรรคในเรื่องการค้นหากลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งต่อไปหากมีเวลาที่จำกัด ควรมีการกำหนดขอบเขตของประชากรให้แคบลงเพื่อเป็นการง่ายต่อการค้นหาข้อมูลในเชิงลึก โดยอาจกำหนดตามกลุ่มอาชีพ หรือกำหนดตามพื้นที่อยู่อาศัยที่แคบลง เช่น อำเภอ หรือตำบล เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสำหรับกลุ่มประชากรในหลายพื้นที่ หรือเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอาชีพ เพื่อเสนอให้เห็นความเหมือนหรือแตกต่างกันในการตัดสินใจสมัครประกันสังคมมาตรา 40 ของกลุ่มผู้ที่มีปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

กองวิจัยและพัฒนา สำนักงานประกันสังคม. (2547 – 2555). **สรุปสถิติกองทุนประกันสังคม**. ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2556, จาก <http://www.sso.go.th/wpr/category.jsp?lang=th&cat=800>

ญานวรุดมย์ ห่วงกิจ. (2554). **สวัสดิการและสิทธิประโยชน์ของแรงงานนอกระบบในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่**. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์. (2547). **เศรษฐกิจมิติ : ทฤษฎีและการประยุกต์**. เชียงใหม่: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นฤมล นิราทร. (2550). **แรงงานนอกระบบและนัยต่อรัฐสวัสดิการ**. การสัมมนาวิชาการประจำปี 2550 เรื่อง จะแก้ปัญหาความยากจนกันอย่างไร : แข่งขัน แจกจ่าย หรือสวัสดิการ.

นาริรัตน์ จิตรมนตรี และสาวิตรี ทยานศิลป์. **การทบทวนองค์ความรู้และแนวทางการจัดระบบสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย (รายงานการวิจัย)**: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ.

ปิยพล บุญมี. (2553). **มาตรการทางกฎหมายในการจัดสวัสดิการ : ศึกษาเฉพาะกลุ่มผู้ใช้แรงงานนอกระบบ**. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

พระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายเงินสมทบ ประเภทของประโยชน์ทดแทนตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทนของผู้ประกันตนซึ่งมิใช่ลูกจ้าง พ.ศ. 2537. (2537, 2 พฤศจิกายน). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 111 ตอนที่ 49 ก. หน้า 80-86.

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533. (2533, 11 สิงหาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 107.

วงศ์ระวี ศรีสวัสดิ์. (2552). **โครงการช่วยเหลือค่าครองชีพประชาชนและบุคลากรภาครัฐในจังหวัดเชียงใหม่**. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วรณ์ จิเจริญ. **เศรษฐศาสตร์จุลภาค 2 (Microeconomics 2)**. ค้นเมื่อ 6 สิงหาคม 2556, จาก <http://e-book.ram.edu/e-book/e/EC211/chapter12.pdf>

วรมานพรัตน์. (2542). การจ้างงานและสภาพการทำงานของผู้รับงานไปทำที่บ้าน : กรณีศึกษา
แรงงานสตรีที่รับงานดอกไม้ประดิษฐ์ไปทำที่บ้าน อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี. มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.

วรลักษณ์ หิมะกลัศ. (2542). ปัจจัยที่ผลต่อการเข้าร่วมโครงการประกันสุขภาพ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วรวิทย์ เจริญเลิศ. (2555). ประเทศไทยกับแนวคิดรัฐสวัสดิการ : ก้าวข้ามประชานิยม. เอกสารการ
ประชุม งานปาฐกถา สุภา ศิริमानนท์ เรื่อง "สังคมไทยกับแนวคิดรัฐสวัสดิการ ก้าวข้าม
ประชานิยม".

วรวิทย์ เจริญเลิศ และอแลงค์ มูนิเออร์. กรอบคิดของการคุ้มครองทางสังคม. เอกสารวิจัยโครงการ
"พลวัตระดับความคุ้มครองทางสังคมของแรงงานภายใต้โครงการจ้างงานและการ
จัดระบบสวัสดิการในสังคมไทย".

วิยะดา เขาวรัตน์. (2547). พฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้มีบัตรทอง ในโครงการ
หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า : กรณีศึกษาจังหวัดพะเยา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริประภา พรหมมา. (2553). สภาพปัญหาของแรงงานนอกระบบในจังหวัดเชียงใหม่และมาตรการ
การคุ้มครองของภาครัฐไทย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ศิริวรรณ มนอัคระผดุง. (2550). เศรษฐกิจนอกระบบกับนโยบายพัฒนาประเทศ (บทความ). ปทุมธานี:
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

ศุภนัตรา ประพนธ์ศิลป์. (2549). พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทย.
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมพร ทองชื่นจิตต์. การประกันสังคม. ค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2555, จาก

<https://www.sso.go.th/wpr/content.jsp?lang=th&cat=635&id=1754>

สลิต แก้วละมุด. (2549). ความต้องการการคุ้มครอง ตามโครงการขยายความคุ้มครองประกันสังคม
ผู้แรงงานนอกระบบ กรณีศึกษากลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระขับจักรยานยนต์รับจ้าง ใน
เขตอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานประกันสังคม. กองทุนประกันสังคม. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2555, จาก

<http://www.sso.go.th/wpr/category.jsp?lang=th&cat=109>

สำนักงานประกันสังคม. (2554). ผู้ประกันตนมาตรา 40. ค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2555, จาก

<http://www.sso.go.th/wpr/content.jsp?lang=th&cat=622&id=1762>

สำนักงานประกันสังคม. (2556). ผู้ประกันตนนอกระบบ (ม.40) . ค้นเมื่อ 6 สิงหาคม 2556, จาก

<http://www.sso.go.th/wpr/category.jsp?lang=th&cat=876>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2550). ผลการสำรวจการรับงานมาทำที่บ้านปี 2550. ค้นเมื่อ 24 ธันวาคม

2554, จาก http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/theme_2-2-3.html

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2555. ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม

2556, จาก http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/themes/theme_2-2-4.html

สินีรัตน์ พิมพ์วิรัชกุล. (2539). ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วม “กองทุนประกันสังคม” โดยสมัครใจของ

ผู้รับงานมาทำที่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้รับชิ้นส่วนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มาประกอบที่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อัครพงศ์ อันทอง. (2550). คู่มือการใช้โปรแกรม LIMDEP เบื้องต้น : สำหรับการวิเคราะห์ทาง

เศรษฐมิติ. เชียงใหม่.

อารดา นันทขว้าง. (2554). มิติทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักประกันสุขภาพสำหรับแรงงานนอกระบบ.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Burnham, K. P., & Anderson, D. R. (2004). **Multimodel Inference Understanding AIC and BIC in Model Selection.** SOCIOLOGICAL METHODS & RESEARCH, 33(2), 261-304.

Hannan, E. J., and B. G. Quinn (1979). **The Determination of the Order of an Autoregression,**

Journal of the Royal Statistical Society, B, 41, 190–195.

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40
ของพนักงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่”

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ทำขึ้นเพื่อการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ของพนักงานที่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่” โดยแบบสอบถามจะประกอบด้วย 5 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพ และรายได้ เป็นต้น

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการทำงานของพนักงานที่บ้าน

ส่วนที่ 3 ปัญหาจากการทำงานของพนักงานที่บ้าน

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจ่ายเงินสมทบ และการได้รับความคุ้มครองจากการประกันสังคม

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังต่อสวัสดิการที่จะได้รับการจากการสมัครประกันสังคม มาตรา 40

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด และเติมคำตอบลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

1. ปัจจุบันท่านมีอายุ ปี
2. เพศ ☐ ชาย₍₀₎ ☐ หญิง₍₁₎
3. ระดับการศึกษา

☐ 1. ต่ำกว่าประถมศึกษา	☐ 2. ระดับประถมศึกษา
☐ 3. ระดับมัธยมศึกษา	☐ 4. ระดับอนุปริญญา
☐ 5. ระดับปริญญาตรี	☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรี
4. สถานภาพสมรส

☐ 1. โสด	☐ 2. สมรส	☐ 3. หม้าย	☐ 4. หย่าร้าง / แยกกันอยู่
---------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	---
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว..... คน
 จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ไม่มีรายได้ (ไม่ได้ทำงาน) คน
6. งานที่รับไปทำที่บ้านเป็นอาชีพหลักของท่าน (*อาชีพที่ท่านใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงาน)

☐ ใช่ ₍₁₎	☐ ไม่ใช่ โปรดระบุ อาชีพหลักของท่าน
	() เกษตรกร ₍₂₎
	() ค้าขาย ₍₃₎
	() อื่นๆ ₍₄₎
7. ถ้างานที่รับไปทำที่บ้านคืออาชีพหลักของท่านแล้ว ท่านมีอาชีพเสริมหรือไม่

☐ มี คือ.....	☐ ไม่มี
--------------------------------------	--------------------------------
8. รายได้(จากทั้งอาชีพหลักและเสริม)เฉลี่ยรายเดือนของท่านประมาณ..... บาท / เดือน
9. ภาวะหนี้สิน

☐ 1. ไม่มีหนี้สิน
☐ 2. มีหนี้สินเล็กน้อยไม่กระทบต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน
☐ 3. มีหนี้สินปานกลางกระทบต่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันพอสมควร
☐ 4. มีหนี้สินมากจนเป็นปัญหาต่อการใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีวิต

10. ท่านคิดว่าท่านสามารถจ่ายเงินสมทบในการเข้าร่วมประกันสังคมมาตรา 40 ได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่
(จ่ายเงินสมทบ 100 บาทต่อเดือน โดยรัฐบาลจ่าย 30บาทผู้ประกันตนจ่าย 70 บาท หรือจ่ายเงิน
สมทบ 150 บาทต่อเดือน โดยรัฐบาลจ่าย 50 บาทผู้ประกันตนจ่าย 100 บาท)
- ☐ 1. ได้₍₁₎ ☐ 2. ไม่ได้₍₀₎

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการทำงาน ของผู้ทำงานที่บ้าน

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด และเติม
คำในช่องว่างให้สมบูรณ์

11. ลักษณะของการทำงานที่บ้านของท่าน
- ☐ 1. เป็นผู้ผลิตและจำหน่ายเอง ☐ 2. รับงานด้วยตนเองจากเจ้าของกิจการ
- ☐ 3. รับงานผ่านผู้รับเหมาช่วง ☐ 4. รับงานผ่านกลุ่ม
- ☐ 5. อื่นๆคือ
12. ประเภทของงานที่ท่านทำ
- ☐ 1. ตัดเย็บเสื้อผ้า ☐ 2. ทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ / จักสาน
- ☐ 3. ทอผ้า ☐ 4. สินค้าอื่นๆ คือ.....
13. สถานที่ทำงาน
- ☐ 1. ภายในที่อยู่อาศัยของตนเอง ☐ 2. สถานที่ที่ผู้จ้างจัดไว้ให้
- ☐ 3. สถานที่ของกลุ่ม ☐ 4. อื่นๆ.....
14. ท่านมีงานทำอย่างสม่ำเสมอหรือไม่
- ☐ 1. ใช่ คือ () 1 ครั้ง ต่อสัปดาห์ ☐ 2. ไม่ใช่
- () 2 ครั้ง ต่อสัปดาห์
- () 3 ครั้ง ต่อสัปดาห์
- () อื่นๆ.....
15. ท่านต้องใช้เงินลงทุนในการประกอบอาชีพหรือไม่
- ☐ ไม่ต้องใช้ ☐ ต้องใช้ จำนวน.....บาทต่อครั้ง
16. ท่านได้รับค่าตอบแทนอย่างไร
- ☐ 1. เป็นรายชิ้น ☐ 2. รายวัน
- ☐ 3. รายเดือน ☐ 4. อื่นๆ.....

17. จำนวนชั่วโมงในการทำงานต่อวัน

☐ 1. 1 – 4 ชั่วโมง

☐ 2. 5 – 8 ชั่วโมง

☐ 3. 9 – 12 ชั่วโมง

☐ 4. มากกว่า 12 ชั่วโมง

18. วันหยุดงาน

☐ 1. มี

☐ 2. ไม่มี

19. เมื่อเกิดอาการเจ็บป่วย ท่านมักจะรักษาตัวอย่างไร

☐ 1. ปลดปล่อยให้หายเอง

☐ 2. ซื้อยามาทานเอง

☐ 3. ไปรับการรักษาที่สถานบริการของรัฐ

☐ 4. ไปรับการรักษาที่สถานบริการเอกชน

20. ท่านมีสวัสดิการที่คุ้มครองด้านสุขภาพ

☐ 1. ใช่โปรดระบุ

☐ 2. ไม่ใช่

() หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาท)

() ประกันสังคม มาตรา 39

() สวัสดิการจากกลุ่มสมรส

() ประกันสุขภาพเอกชน

() อื่นๆ

21. เมื่อต้องเข้ารับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลท่านใช้สิทธิใด

☐ 1. หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาท)

☐ 2. ประกันสังคม มาตรา 39

☐ 3. สวัสดิการจากกลุ่มสมรส

☐ 4. ประกันสุขภาพเอกชน

☐ 5. อื่นๆ.....

22. ท่านรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกันสังคมมาตรา 40 หรือไม่

☐ 1. รู้

☐ 2. ไม่รู้

ส่วนที่ 3 ปัญหาจากการทำงานของผู้ทำงานที่บ้าน

คำชี้แจง กรุณาตอบคำถามโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

ประเภทของปัญหา	ใช่	ไม่ใช่
23. ปัญหาด้านความมั่นคงในการทำงาน		
- ท่านได้รับงานมาทำอย่างสม่ำเสมอ		
- ท่านประสบปัญหาในการได้รับค่าตอบแทนช้า หรือไม่ตรงตามที่ตกลงกันไว้ หรือประสบปัญหาด้านการขยาย		
- รายได้ที่ท่านได้รับจากการรับงานมาทำที่บ้านเพียงพอสำหรับการดำเนินชีวิต		
- ท่านคิดว่างานที่ท่านทำอยู่เป็นงานที่ท่านจะทำไปตลอดชีวิต		
รวม		
24. ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม และความปลอดภัยในการทำงาน		
- ท่านเคยได้รับอุบัติเหตุ หรือบาดเจ็บจากการทำงาน (เช่น ของมีคมบาด ของหล่นใส่)		
- ท่านเคยมีปัญหาสภาพอันเนื่องมาจากลักษณะการทำงาน (เช่น ปวดกล้ามเนื้อ ปัญหาทางสายตา โรคภูมิแพ้)		
- งานของท่านมีการใช้สารเคมีในการทำงาน		
- สถานที่ทำงานของท่านไม่เหมาะสมสำหรับการทำงาน (เช่น แออัด สกปรก อากาศไม่ถ่ายเท ฯลฯ)		
- ท่านต้องทำงานในอิริยาบถเดิมๆ ติดต่อกันเป็นเวลานาน		
รวม		
25. ปัญหาด้านสวัสดิการในการทำงาน		
- ผู้ว่าจ้างจัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายในการทำงานให้แก่ท่านในกรณีที่จำเป็นต้องใช้		
- ผู้ว่าจ้างช่วยค่ารักษาพยาบาลเมื่อมีท่านเจ็บป่วยจากการทำงาน		
- ผู้ว่าจ้างได้จัดให้มีการอบรม หรือให้คำแนะนำในการใช้เครื่องจักร หรือเครื่องมือที่จะเป็นต้องใช้ในการทำงาน		
- ผู้ว่าจ้างได้จัดให้มีสิ่งของจำเป็นสำหรับการปฐมพยาบาลให้แก่ท่าน		
- ท่านได้รับค่าตอบแทนอื่นจากผู้ว่าจ้าง นอกเหนือจากค่าจ้างปกติ		
รวม		

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจ่ายเงินสมทบ และการได้รับความคุ้มครองจากการประกันสังคม

คำชี้แจง กรุณาแสดงความคิดเห็นต่อการจ่ายเงินสมทบ และการได้รับความคุ้มครองจากการประกันสังคม มาตรา 40 โดยใช้เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ทัศนคติของท่านต่อการจ่ายเงินสมทบ และการได้รับความคุ้มครองจากการประกันสังคม	ระดับของความคิดเห็น				
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
26. ท่านคิดว่าการเปิดโอกาสให้ผู้มีอาชีพอิสระสามารถเข้าทำประกันสังคมโดยสมัครใจ มาตรา 40 สามารถช่วยบรรเทาความเดือดร้อนเมื่อท่านประสบปัญหาด้านสุขภาพที่จะส่งผลต่อการทำงานได้					
27. ท่านคิดว่าการเข้ารับบริการจากหน่วยงานประกันสังคมมีความสะดวก และมีประสิทธิภาพ					
28. ท่านคิดว่าสิทธิประโยชน์กรณีเจ็บป่วยคือการได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้จำนวน 200 บาทต่อวันไม่เกิน 20 วันต่อปี เมื่อนอนโรงพยาบาลตั้งแต่ 2 วันขึ้นไปตรงกับความต้องการของท่าน					
29. ท่านคิดว่าสิทธิประโยชน์ทุพพลภาพคือการได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้จำนวน 500 - 1,000 บาทต่อเดือนเป็นเวลา 15 ปี ตรงกับความต้องการของท่าน					
30. ท่านคิดว่าสิทธิประโยชน์เสียชีวิตคือการได้รับเงินค่าทำศพจำนวน 20,000 บาทต่อรายตรงกับความต้องการของท่าน					
31. ท่านคิดว่าสิทธิประโยชน์ชราภาพ คือการได้รับเงินบำนาญชราภาพเมื่ออายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ ตรงกับความต้องการของท่าน					

ทัศนคติของท่านต่อการจ่ายเงินสมทบ และการได้รับความคุ้มครองจากการประกันสังคม (ต่อ)	ระดับของความคิดเห็น				
	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
32. ท่านคิดว่าอัตราเงินสมทบสำหรับชุดสิทธิประโยชน์ที่ 1 มีความเหมาะสมกับสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ(จ่ายเงินสมทบ 100 บาทต่อเดือน โดยรัฐบาลจ่าย 30บาทผู้ประกันตนจ่าย 70 บาท ได้รับสิทธิประโยชน์ 3 กรณีคือกรณีเจ็บป่วยกรณีทุพพลภาพกรณีเสียชีวิต)					
33. ท่านคิดว่าอัตราเงินสมทบสำหรับชุดสิทธิประโยชน์ที่ 2มีความเหมาะสมกับสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ (จ่ายเงินสมทบ 150 บาทต่อเดือน โดยรัฐบาลจ่าย50 บาทผู้ประกันตนจ่าย 100 บาท ได้รับสิทธิประโยชน์ 4กรณีคือกรณีเจ็บป่วยกรณีทุพพลภาพกรณีเสียชีวิตและกรณีชราภาพ)					

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังต่อสวัสดิการที่จะได้รับการสมัครประกันสังคม

มาตรา 40

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความคาดหวังของท่านในแต่ละข้อ

สวัสดิการ	ระดับของความต้องการ				
	ไม่ต้องการ	ต้องการ น้อย	ต้องการ ปานกลาง	ต้องการ มาก	ต้องการ มากที่สุด
34. ให้ผู้มีอายุเกิน 60 ปีสามารถสมัครประกันสังคม มาตรา 40 ได้					
35. การได้รับความรู้ และการประชาสัมพันธ์จาก เจ้าหน้าที่					
36. เงินทดแทนการขาดรายได้กรณีเจ็บป่วย					
37. เงินทดแทนการขาดรายได้เมื่อคลอดบุตร					
38. เงินทดแทนการขาดรายได้กรณีทุพพลภาพ					
39. เงินช่วยเหลือ กรณีที่มีบุตร					
40. เงินค่าทำศพ					
41. เงินสงเคราะห์กรณีเสียชีวิต					
42. เงินช่วยเหลือค่าเดินทางไปรักษาพยาบาล					
43. เงินช่วยเหลือค่ายานพาหนะรักษาพยาบาล					

44. กรุณาเลือกลักษณะการรับเงินกรณีชราภาพ ที่ตรงกับความคาดหวังของท่านมากที่สุด

- ☐ 1. ให้มีเงินบำนาญชราภาพเท่านั้น (เงินก้อน)
- ☐ 2. ให้มีเงินบำนาญชราภาพเท่านั้น (รายเดือน)
- ☐ 3. ให้มีทั้งเงินบำนาญ และบำนาญชราภาพ

45. กรุณาเลือกระดับความต้องการที่จะสมัครประกันสังคมภาคสมัครใจ มาตรา 40 ของท่าน

ไม่ต้องการ	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์จากแบบจำลอง Ordered Logit โดยใช้โปรแกรม STATA

```
. ologit y x1 x2 x3 x4 x5 x6 x7 x8 x9 x10 x11 x12 x13 x14 x15 x16 x17 x18 x19 x20 x21 x22 x23
```

Iteration 0: log likelihood = -460.07084

Iteration 1: log likelihood = -358.39887

Iteration 2: log likelihood = -349.24226

Iteration 3: log likelihood = -349.12525

Iteration 4: log likelihood = -349.12513

Iteration 5: log likelihood = -349.12513

Ordered logistic regression

Number of obs = 400

LR chi2(23) = 221.89

Prob > chi2 = 0.0000

Log likelihood = -349.12513

Pseudo R2 = 0.2411

y	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
-----+-----						
x1	-.1603553	.1528722	-1.05	0.294	-.4599793	.1392687
x2	-.1878575	.4162481	-0.45	0.652	-1.003689	.6279738
x3	.0972817	.1920794	0.51	0.613	-.279187	.4737505
x4	.5175169	.1227441	4.22	0.000	.2769428	.758091
x5	.0797068	.2208831	0.36	0.718	-.3532162	.5126297
x6	.0728828	.1515228	0.48	0.631	-.2240964	.3698621
x7	.4759217	.1651279	2.88	0.004	.152277	.7995665

x8	.2244198	.7001608	0.32	0.749	-1.14787	1.59671
x9	1.078696	1.110512	0.97	0.331	-1.097867	3.25526
x10	1.564829	.64787	2.42	0.016	.2950271	2.834631
x11	.0355731	.2504167	0.14	0.887	-.4552347	.5263809
x12	.3848825	.2346577	1.64	0.101	-.0750381	.844803
x13	.5871343	.1983207	2.96	0.003	.1984329	.9758358
x14	.8449082	.1980381	4.27	0.000	.4567607	1.233056
x15	-.1801765	.2721921	-0.66	0.508	-.7136633	.3533103
x16	-.0049309	.1016098	-0.05	0.961	-.2040824	.1942207
x17	.2226146	.2328215	0.96	0.339	-.2337072	.6789364
x18	.19406	.1158839	1.67	0.094	-.0330683	.4211883
x19	-.4975815	.2938197	-1.69	0.090	-1.073457	.0782946
x20	.5784987	.2500269	2.31	0.021	.088455	1.068542
x21	.3233466	.1847387	1.75	0.080	-.0387345	.6854277
x22	.6971366	.287461	2.43	0.015	.1337234	1.26055
x23	-.0007041	.1439737	-0.00	0.996	-.2828872	.2814791

/cut1	7.649033	2.334774	3.07296	12.22511
/cut2	10.10462	2.258832	5.677392	14.53185
/cut3	13.15277	2.282679	8.678802	17.62674
/cut4	16.62298	2.353571	12.01007	21.2359

1.1 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่ม สำหรับโอกาสที่จะเกิด $Y = 1$

```
. mfx compute, predict(outcome(1))
```

Marginal effects after ologit

$y = \Pr(y=1) \text{ (predict, outcome(1))}$

= .00098508

variable	dy/dx	Std. Err.	z	P> z	[95% C.I.]	X
x1	.0001578	.00019	0.83	0.406	-.000214 .00053	4.365
x2	.0001849	.00042	0.44	0.662	-.000644 .001014	.9575
x3	-.0000957	.0002	-0.48	0.632	-.000488 .000296	2.0825
x4	-.0005093	.0004	-1.28	0.201	-.00129 .000272	1.175
x5	-.0000784	.00022	-0.35	0.727	-.000519 .000363	1.255
x6	-.0000717	.00016	-0.45	0.652	-.000383 .00024	2.0825
x7	-.0004684	.00038	-1.22	0.222	-.001221 .000284	2.9125
x8*	-.0002451	.00086	-0.28	0.776	-.001933 .001443	.955
x9*	-.001886	.00343	-0.55	0.582	-.008608 .004836	.99
x10*	-.0008389	.00066	-1.27	0.205	-.002136 .000458	.0475
x11*	-.0000353	.00025	-0.14	0.888	-.000528 .000457	.7125
x12*	-.0003998	.00039	-1.02	0.306	-.001165 .000365	.625
x13	-.0005778	.00048	-1.21	0.227	-.001515 .00036	4.1475
x14	-.0008315	.00064	-1.29	0.196	-.002093 .00043	4.375
x15	.0001773	.0003	0.59	0.557	-.000415 .000769	4.4025
x16	4.85e-06	.0001	0.05	0.961	-.000191 .000201	2.0575
x17	-.0002191	.00028	-0.78	0.434	-.000768 .00033	4.3725
x18	-.000191	.00018	-1.05	0.296	-.000549 .000167	3.61
x19	.0004897	.00045	1.08	0.282	-.000402 .001381	4.3925

x20	-.0005693	.00048	-1.18	0.240	-.001518	.00038	4.2625
x21	-.0003182	.00029	-1.08	0.279	-.000895	.000258	3.7125
x22	-.0006861	.00059	-1.15	0.248	-.001851	.000478	4.1575
x23	6.93e-07	.00014	0.00	0.996	-.000277	.000278	2.24

(*) dy/dx is for discrete change of dummy variable from 0 to 1

1.2 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่ม สำหรับโอกาสที่จะเกิด $Y = 2$

```
. mfx compute,predict(outcome(2))
```

Marginal effects after ologit

y = Pr(y==2) (predict, outcome(2))

= .01037513

variable	dy/dx	Std. Err.	z	P> z	[95% C.I.]	X
x1	.0016432	.00162	1.02	0.309	-.001525 .004811	4.365
x2	.001925	.00428	0.45	0.653	-.006468 .010317	.9575
x3	-.0009969	.00199	-0.50	0.616	-.004893 .002899	2.0825
x4	-.005303	.00198	-2.68	0.007	-.009178 -.001428	1.175
x5	-.0008168	.00228	-0.36	0.720	-.005277 .003644	1.255
x6	-.0007468	.00158	-0.47	0.636	-.003839 .002345	2.0825
x7	-.0048768	.00217	-2.25	0.025	-.009133 -.000621	2.9125
x8*	-.002545	.00878	-0.29	0.772	-.019759 .014669	.955
x9*	-.0192228	.03165	-0.61	0.544	-.081255 .04281	.99
x10*	-.0088054	.00331	-2.66	0.008	-.015292 -.002318	.0475
x11*	-.0003672	.0026	-0.14	0.888	-.005473 .004738	.7125
x12*	-.0041568	.00292	-1.43	0.154	-.009871 .001557	.625
x13	-.0060164	.00267	-2.25	0.024	-.011258 -.000775	4.1475
x14	-.0086578	.00318	-2.72	0.006	-.014893 -.002423	4.375
x15	.0018463	.00285	0.65	0.517	-.003733 .007425	4.4025
x16	.0000505	.00104	0.05	0.961	-.00199 .002091	2.0575
x17	-.0022811	.00249	-0.91	0.360	-.007169 .002607	4.3725
x18	-.0019885	.00132	-1.50	0.133	-.004581 .000604	3.61
x19	.0050987	.00331	1.54	0.123	-.001388 .011586	4.3925

x20	-.0059279	.00305	-1.94	0.052	-.01191	.000054	4.2625
x21	-.0033133	.00212	-1.56	0.119	-.007475	.000848	3.7125
x22	-.0071436	.0036	-1.98	0.047	-.014207	-.00008	4.1575
x23	7.21e-06	.00148	0.00	0.996	-.002884	.002899	2.24

(*) dy/dx is for discrete change of dummy variable from 0 to 1

1.3 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่ม สำหรับโอกาสที่จะเกิด $Y = 3$

```
. mfx compute,predict(outcome(3))
```

Marginal effects after ologit

y = Pr(y==3) (predict, outcome(3))
= .18360531

variable	dy/dx	Std. Err.	z	P> z	[95% C.I.]	X
x1	.0233674	.0224	1.04	0.297	-.020541 .067276	4.365
x2	.0273751	.06085	0.45	0.653	-.091889 .146639	.9575
x3	-.0141762	.02802	-0.51	0.613	-.069094 .040741	2.0825
x4	-.075414	.01868	-4.04	0.000	-.112026 -.038802	1.175
x5	-.0116151	.0322	-0.36	0.718	-.074718 .051487	1.255
x6	-.0106207	.02205	-0.48	0.630	-.053837 .032596	2.0825
x7	-.0693526	.02456	-2.82	0.005	-.11749 -.021216	2.9125
x8*	-.0346349	.11408	-0.30	0.761	-.258219 .188949	.955
x9*	-.1989585	.23445	-0.85	0.396	-.65847 .260553	.99
x10*	-.1455206	.03565	-4.08	0.000	-.215384 -.075657	.0475
x11*	-.0052066	.03682	-0.14	0.888	-.077375 .066962	.7125
x12*	-.0576399	.03641	-1.58	0.113	-.129011 .013731	.625
x13	-.0855589	.02905	-2.95	0.003	-.1425 -.028618	4.1475
x14	-.1231224	.03035	-4.06	0.000	-.182605 -.063639	4.375
x15	.0262558	.03969	0.66	0.508	-.051536 .104048	4.4025
x16	.0007185	.01481	0.05	0.961	-.028302 .029739	2.0575
x17	-.03244	.03392	-0.96	0.339	-.098923 .034043	4.3725
x18	-.028279	.01694	-1.67	0.095	-.061483 .004925	3.61
x19	.072509	.04343	1.67	0.095	-.012614 .157632	4.3925

x20	-.0843004	.03689	-2.29	0.022	-.156605	-.011996	4.2625
x21	-.047119	.02731	-1.73	0.084	-.100647	.006409	3.7125
x22	-.1015887	.04257	-2.39	0.017	-.185021	-.018156	4.1575
x23	.0001026	.02098	0.00	0.996	-.041019	.041224	2.24

(*) dy/dx is for discrete change of dummy variable from 0

1.4 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่ม สำหรับโอกาสที่จะเกิด $Y = 4$

```
. mfx compute,predict(outcome(4))
```

Marginal effects after ologit

y = Pr(y==4) (predict, outcome(4))

= .69119902

variable	dy/dx	Std. Err.	z	P> z	[95% C.I.]	X
-----+-----						
x1	-.0089922	.00914	-0.98	0.325	-.026902 .008918	4.365
x2	-.0105345	.02367	-0.45	0.656	-.056925 .035857	.9575
x3	.0054553	.01091	0.50	0.617	-.01592 .02683	2.0825
x4	.0290208	.01194	2.43	0.015	.005624 .052418	1.175
x5	.0044697	.01249	0.36	0.720	-.020009 .028949	1.255
x6	.0040871	.00856	0.48	0.633	-.012695 .020869	2.0825
x7	.0266883	.01278	2.09	0.037	.001649 .051727	2.9125
x8*	.0165051	.06369	0.26	0.796	-.108333 .141343	.955
x9*	.1474266	.22361	0.66	0.510	-.29085 .585703	.99
x10*	-.1014513	.11444	-0.89	0.375	-.325753 .12285	.0475
x11*	.0020414	.01471	0.14	0.890	-.026797 .030879	.7125
x12*	.0246997	.01847	1.34	0.181	-.011495 .060895	.625
x13	.0329247	.01544	2.13	0.033	.00267 .063179	4.1475
x14	.0473799	.01932	2.45	0.014	.009516 .085244	4.375
x15	-.0101038	.01561	-0.65	0.518	-.040704 .020497	4.4025
x16	-.0002765	.0057	-0.05	0.961	-.011444 .010891	2.0575
x17	.0124836	.01364	0.92	0.360	-.014243 .03921	4.3725
x18	.0108823	.00741	1.47	0.142	-.003648 .025412	3.61
x19	-.0279029	.01912	-1.46	0.144	-.065375 .00957	4.3925

x20	.0324405	.01759	1.84	0.065	-.002037	.066918	4.2625
x21	.0181323	.01221	1.49	0.137	-.005794	.042059	3.7125
x22	.0390933	.02091	1.87	0.062	-.001893	.08008	4.1575
x23	-.0000395	.00807	-0.00	0.996	-.015864	.015785	2.24

 (*) dy/dx is for discrete change of dummy variable from 0 to 1

1.5 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่ม สำหรับโอกาสที่จะเกิด $Y = 5$

```
. mfx compute,predict(outcome(5))
```

Marginal effects after ologit

y = Pr(y==5) (predict, outcome(5))
= .11383546

variable	dy/dx	Std. Err.	z	P> z	[95% C.I.]	X
-----+-----						
x1	-.0161762	.01547	-1.05	0.296	-.046503 .014151	4.365
x2	-.0189505	.04209	-0.45	0.653	-.101451 .06355	.9575
x3	.0098135	.01942	0.51	0.613	-.028254 .047881	2.0825
x4	.0522055	.01316	3.97	0.000	.026414 .077997	1.175
x5	.0080406	.02228	0.36	0.718	-.035623 .051704	1.255
x6	.0073522	.01531	0.48	0.631	-.022655 .03736	2.0825
x7	.0480095	.01727	2.78	0.005	.014166 .081853	2.9125
x8*	.0209199	.06012	0.35	0.728	-.096914 .138754	.955
x9*	.0726407	.04638	1.57	0.117	-.01827 .163552	.99
x10*	.2566162	.14652	1.75	0.080	-.030558 .54379	.0475
x11*	.0035677	.02498	0.14	0.886	-.045384 .05252	.7125
x12*	.0374969	.02235	1.68	0.093	-.006305 .081298	.625
x13	.0592283	.02052	2.89	0.004	.019015 .099441	4.1475
x14	.0852318	.02153	3.96	0.000	.043043 .127421	4.375
x15	-.0181757	.02752	-0.66	0.509	-.072112 .03576	4.4025
x16	-.0004974	.01025	-0.05	0.961	-.020587 .019592	2.0575
x17	.0224567	.02358	0.95	0.341	-.023755 .068668	4.3725
x18	.0195762	.0118	1.66	0.097	-.003547 .042699	3.61
x19	-.0501945	.03001	-1.67	0.094	-.109006 .008617	4.3925

x20	.0583572	.02584	2.26	0.024	.007715	.108999	4.2625
x21	.0326182	.0188	1.73	0.083	-.004233	.069469	3.7125
x22	.070325	.02956	2.38	0.017	.012398	.128252	4.1575
x23	-.000071	.01452	-0.00	0.996	-.028537	.028394	2.24

(*) dy/dx is for discrete change of dummy variable from 0 to 1

2. ผลการวิเคราะห์จากแบบจำลอง Ordered Probit โดยใช้โปรแกรม STATA

```
. oprobit y x1 x2 x3 x4 x5 x6 x7 x8 x9 x10 x11 x12 x13 x14 x15 x16 x17 x18 x19 x20 x21 x22 x23
```

Iteration 0: log likelihood = -460.07084

Iteration 1: log likelihood = -355.91544

Iteration 2: log likelihood = -354.38288

Iteration 3: log likelihood = -354.37855

Iteration 4: log likelihood = -354.37855

Ordered probit regression

Number of obs = 400

LR chi2(23) = 211.38

Prob > chi2 = 0.0000

Log likelihood = -354.37855

Pseudo R2 = 0.2297

	y	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
x1		-.1091053	.0860066	-1.27	0.205	-.2776751	.0594645
x2		-.0934914	.2445579	-0.38	0.702	-.5728161	.3858332
x3		-.0356119	.1060969	-0.34	0.737	-.2435581	.1723343
x4		.2474842	.0676827	3.66	0.000	.1148286	.3801399
x5		.0388605	.1202772	0.32	0.747	-.1968785	.2745996
x6		.0548249	.085979	0.64	0.524	-.1136909	.2233406
x7		.2589721	.0920635	2.81	0.005	.0785309	.4394132
x8		-.0614027	.3954427	-0.16	0.877	-.8364561	.7136507
x9		.5231752	.5742945	0.91	0.362	-.6024213	1.648772
x10		.9271277	.3742027	2.48	0.013	.193704	1.660551
x11		.0324606	.1404047	0.23	0.817	-.2427275	.3076487
x12		.2561226	.1311178	1.95	0.051	-.0008636	.5131088
x13		.2973383	.10842	2.74	0.006	.0848391	.5098375

x14	.4854625	.1064234	4.56	0.000	.2768764	.6940486
x15	-.1673828	.1507511	-1.11	0.267	-.4628495	.1280839
x16	-.0323489	.0566489	-0.57	0.568	-.1433787	.078681
x17	.1709999	.1305773	1.31	0.190	-.0849268	.4269267
x18	.1005681	.0619867	1.62	0.105	-.0209235	.2220597
x19	-.298256	.1646876	-1.81	0.070	-.6210378	.0245258
x20	.3208955	.1397121	2.30	0.022	.0470648	.5947263
x21	.1592449	.1008391	1.58	0.114	-.0383962	.356886
x22	.3537015	.1549499	2.28	0.022	.0500052	.6573978
x23	.0004894	.08105	0.01	0.995	-.1583656	.1593444

/cut1	3.555065	1.233044		1.138343	5.971787
/cut2	4.597629	1.204687		2.236485	6.958772
/cut3	6.255545	1.210015		3.883959	8.627131
/cut4	8.195592	1.233433		5.778107	10.61308

2.1 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่ม สำหรับโอกาสที่จะเกิด $Y = 1$

```
. mfx compute, predict(outcome(1))
```

Marginal effects after oprobit

$y = \Pr(y=1) (\text{predict}, \text{outcome}(1))$

= .00024655

variable	dy/dx	Std. Err.	z	P> z	[95% C.I.]	X
x1	.0001005	.00013	0.79	0.427	-.000147 .000348	4.365
x2	.0000861	.00024	0.36	0.715	-.000377 .000549	.9575
x3	.0000328	.0001	0.32	0.746	-.000166 .000231	2.0825
x4	-.000228	.00024	-0.95	0.340	-.000697 .000241	1.175
x5	-.0000358	.00012	-0.31	0.757	-.000263 .000191	1.255
x6	-.0000505	.0001	-0.53	0.596	-.000237 .000136	2.0825
x7	-.0002386	.00026	-0.94	0.350	-.000739 .000261	2.9125
x8*	.0000514	.0003	0.17	0.866	-.000545 .000648	.955
x9*	-.0012641	.00301	-0.42	0.674	-.007162 .004634	.99
x10*	-.0002841	.00031	-0.92	0.358	-.00089 .000322	.0475
x11*	-.0000306	.00014	-0.22	0.824	-.000301 .00024	.7125
x12*	-.0002716	.00031	-0.88	0.380	-.000878 .000335	.625
x13	-.0002739	.0003	-0.92	0.358	-.000859 .000311	4.1475
x14	-.0004472	.00046	-0.97	0.330	-.001347 .000453	4.375
x15	.0001542	.00021	0.73	0.463	-.000258 .000566	4.4025
x16	.0000298	.00006	0.50	0.614	-.000086 .000145	2.0575
x17	-.0001575	.0002	-0.79	0.427	-.000547 .000231	4.3725
x18	-.0000927	.00011	-0.84	0.401	-.000309 .000124	3.61
x19	.0002748	.00031	0.89	0.373	-.00033 .000879	4.3925

x20	-.0002956	.00032	-0.92	0.358	-.000926	.000335	4.2625
x21	-.0001467	.00017	-0.85	0.394	-.000484	.000191	3.7125
x22	-.0003259	.00036	-0.90	0.368	-.001035	.000384	4.1575
x23	-4.51e-07	.00007	-0.01	0.995	-.000147	.000146	2.24

 (*) dy/dx is for discrete change of dummy variable from 0 to 1

2.2 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่ม สำหรับโอกาสที่จะเกิด $Y = 2$

```
. mfx compute,predict(outcome(2))
```

Marginal effects after oprobit

y = Pr(y==2) (predict, outcome(2))

= .00705818

variable	dy/dx	Std. Err.	z	P> z	[95% C.I.]	X
-----+-----						
x1	.0021071	.00178	1.18	0.238	-.001389 .005603	4.365
x2	.0018055	.00474	0.38	0.703	-.007491 .011102	.9575
x3	.0006877	.00206	0.33	0.738	-.003344 .004719	2.0825
x4	-.0047794	.00215	-2.22	0.026	-.008991 -.000568	1.175
x5	-.0007505	.00234	-0.32	0.748	-.005333 .003832	1.255
x6	-.0010588	.00171	-0.62	0.537	-.00442 .002302	2.0825
x7	-.0050013	.00251	-1.99	0.047	-.009931 -.000072	2.9125
x8*	.0011095	.00669	0.17	0.868	-.011994 .014214	.955
x9*	-.0187152	.03329	-0.56	0.574	-.083961 .046531	.99
x10*	-.007519	.0033	-2.28	0.023	-.013987 -.001051	.0475
x11*	-.0006374	.00281	-0.23	0.821	-.006144 .004869	.7125
x12*	-.0054028	.00353	-1.53	0.126	-.012331 .001525	.625
x13	-.0057422	.00295	-1.95	0.051	-.011515 .000003	4.1475
x14	-.0093753	.0039	-2.41	0.016	-.017009 -.001741	4.375
x15	.0032325	.00313	1.03	0.302	-.002903 .009368	4.4025
x16	.0006247	.00111	0.56	0.574	-.001553 .002802	2.0575
x17	-.0033024	.0028	-1.18	0.238	-.008785 .00218	4.3725
x18	-.0019422	.00139	-1.39	0.164	-.004674 .00079	3.61
x19	.00576	.00373	1.54	0.123	-.00156 .01308	4.3925

x20	-.0061972	.00348	-1.78	0.075	-.013013	.000619	4.2625
x21	-.0030754	.00222	-1.39	0.166	-.007423	.001272	3.7125
x22	-.0068307	.00386	-1.77	0.077	-.014402	.000741	4.1575
x23	-9.45e-06	.00157	-0.01	0.995	-.003077	.003059	2.24

(*) dy/dx is for discrete change of dummy variable from 0 to 1

2.3 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่ม สำหรับโอกาสที่จะเกิด $Y = 3$

```
. mfx compute,predict(outcome(3))
```

Marginal effects after oprobit

y = Pr(y==3) (predict, outcome(3))
= .20921496

variable	dy/dx	Std. Err.	z	P> z	[95% C.I.]	X
x1	.0298024	.02365	1.26	0.208	-.016551 .076156	4.365
x2	.0255374	.06692	0.38	0.703	-.105615 .156689	.9575
x3	.0097275	.029	0.34	0.737	-.047113 .066567	2.0825
x4	-.0676009	.01896	-3.57	0.000	-.104761 -.030441	1.175
x5	-.0106148	.03287	-0.32	0.747	-.075044 .053814	1.255
x6	-.0149755	.02346	-0.64	0.523	-.060956 .031005	2.0825
x7	-.0707388	.02553	-2.77	0.006	-.12077 -.020708	2.9125
x8*	.0164556	.10389	0.16	0.874	-.187167 .220078	.955
x9*	-.1601301	.18531	-0.86	0.388	-.523328 .203068	.99
x10*	-.17411	.04189	-4.16	0.000	-.256217 -.092003	.0475
x11*	-.0089066	.03872	-0.23	0.818	-.084795 .066982	.7125
x12*	-.0712473	.03734	-1.91	0.056	-.144425 .001931	.625
x13	-.0812186	.02989	-2.72	0.007	-.139797 -.02264	4.1475
x14	-.1326051	.03039	-4.36	0.000	-.192174 -.073036	4.375
x15	.045721	.0412	1.11	0.267	-.035038 .12648	4.4025
x16	.0088362	.0155	0.57	0.569	-.021547 .039219	2.0575
x17	-.046709	.03574	-1.31	0.191	-.116762 .023344	4.3725
x18	-.0274704	.01698	-1.62	0.106	-.060745 .005804	3.61
x19	.0814693	.04549	1.79	0.073	-.007684 .170622	4.3925

x20	-.0876533	.03865	-2.27	0.023	-.163402	-.011904	4.2625
x21	-.0434981	.02775	-1.57	0.117	-.09788	.010883	3.7125
x22	-.0966143	.04266	-2.26	0.024	-.180229	-.013	4.1575
x23	-.0001337	.02214	-0.01	0.995	-.043525	.043257	2.24

(*) dy/dx is for discrete change of dummy variable from 0 to 1

2.4 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่ม สำหรับโอกาสที่จะเกิด $Y = 4$

```
. mfx compute,predict(outcome(4))
```

Marginal effects after oprobit

y = Pr(y==4) (predict, outcome(4))

= .65964898

variable	dy/dx	Std. Err.	z	P> z	[95% C.I.]	X
x1	-.0096973	.00835	-1.16	0.245	-.026057 .006662	4.365
x2	-.0083095	.02193	-0.38	0.705	-.051289 .03467	.9575
x3	-.0031652	.0095	-0.33	0.739	-.021791 .015461	2.0825
x4	.0219963	.00937	2.35	0.019	.003626 .040366	1.175
x5	.0034539	.01076	0.32	0.748	-.017628 .024536	1.255
x6	.0048728	.00777	0.63	0.531	-.010354 .0201	2.0825
x7	.0230174	.01116	2.06	0.039	.001152 .044883	2.9125
x8*	-.0046517	.02479	-0.19	0.851	-.053236 .043932	.955
x9*	.1022714	.16417	0.62	0.533	-.219503 .424046	.99
x10*	-.095477	.10323	-0.92	0.355	-.297811 .106857	.0475
x11*	.0029891	.01342	0.22	0.824	-.023311 .02929	.7125
x12*	.0264158	.01705	1.55	0.121	-.006994 .059825	.625
x13	.0264274	.01297	2.04	0.042	.001015 .051839	4.1475
x14	.0431478	.01716	2.51	0.012	.009518 .076778	4.375
x15	-.0148769	.0142	-1.05	0.295	-.042715 .012961	4.4025
x16	-.0028752	.00515	-0.56	0.576	-.012962 .007211	2.0575
x17	.0151984	.01267	1.20	0.230	-.009625 .040022	4.3725
x18	.0089385	.00625	1.43	0.153	-.00332 .021197	3.61
x19	-.0265089	.01719	-1.54	0.123	-.060206 .007188	4.3925

x20	.0285211	.01562	1.83	0.068	-.002099	.059141	4.2625
x21	.0141536	.01011	1.40	0.162	-.005668	.033975	3.7125
x22	.0314369	.0171	1.84	0.066	-.002086	.06496	4.1575
x23	.0000435	.0072	0.01	0.995	-.014075	.014162	2.24

(*) dy/dx is for discrete change of dummy variable from 0 to 1

2.5 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่ม สำหรับโอกาสที่จะเกิด $Y = 5$

```
. mfx compute,predict(outcome(5))
```

Marginal effects after oprobit

y = Pr(y==5) (predict, outcome(5))

= .12383134

variable	dy/dx	Std. Err.	z	P> z	[95% C.I.]	X
x1	-.0223127	.01764	-1.27	0.206	-.056878 .012253	4.365
x2	-.0191195	.05008	-0.38	0.703	-.117271 .079032	.9575
x3	-.0072828	.02169	-0.34	0.737	-.0498 .035235	2.0825
x4	.050612	.0144	3.51	0.000	.022388 .078836	1.175
x5	.0079472	.02461	0.32	0.747	-.040287 .056181	1.255
x6	.011212	.01761	0.64	0.524	-.023308 .045732	2.0825
x7	.0529613	.01921	2.76	0.006	.015304 .090619	2.9125
x8*	-.0129649	.08614	-0.15	0.880	-.181798 .155869	.955
x9*	.0778381	.05764	1.35	0.177	-.035131 .190808	.99
x10*	.2773901	.1411	1.97	0.049	.000843 .553938	.0475
x11*	.0065856	.02827	0.23	0.816	-.048822 .061993	.7125
x12*	.0505059	.02519	2.01	0.045	.001142 .09987	.625
x13	.0608074	.02252	2.70	0.007	.016662 .104953	4.1475
x14	.0992799	.02291	4.33	0.000	.05438 .14418	4.375
x15	-.0342308	.03093	-1.11	0.268	-.09485 .026389	4.4025
x16	-.0066155	.01158	-0.57	0.568	-.029318 .016087	2.0575
x17	.0349705	.02677	1.31	0.191	-.017496 .087437	4.3725
x18	.0205668	.01273	1.62	0.106	-.004385 .045518	3.61
x19	-.0609951	.03394	-1.80	0.072	-.127525 .005535	4.3925

x20	.065625	.02899	2.26	0.024	.008813	.122437	4.2625
x21	.0325665	.02079	1.57	0.117	-.008186	.073319	3.7125
x22	.072334	.03221	2.25	0.025	.009201	.135467	4.1575
x23	.0001001	.01658	0.01	0.995	-.032387	.032587	2.24

(*) dy/dx is for discrete change of dummy variable from 0 to 1

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นางสาวพิษณุสินี ศรีเดช

วัน เดือน ปี เกิด

15 กันยายน 2532

ประวัติการศึกษา

สำเร็จมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2549

สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี เศรษฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved